

پدید آورندگان آزمون ۳۰ شهریور

سال یازدهم ریاضی

طراحان

نام طراحان	نام درس
اسماعیل میرزایی - سهیل حسن خان پور - لیلا مرادی - مهدی ملارمضانی - علی آزاد - حامد خسروی - حسن نصرتی ناهوک - سجاد سالاری - علی شهبابی - مهدی نصرالهی مدنی - محمد هجری - علی ارجمند - مهیار جعفری نوده - علی سلمانی - یاسین سپهر - جواد زنگنه قاسم آبادی - عرفان صادقی - احسان غنی زاده - مجتبی نادری - ایمان چینی فروشان - مجتبی نادری - عباس طاهر خانی	ریاضی (۱) و حسابان (۱)
سعید ذبیح زاده روشن - حمیدرضا دهقان - بهنام کلاهی - صائب گیلانی نیا - نریمان فتح اللهی - محمد طاهر شعاعی - سرژ یقیا زاریان تبریزی - محمد قرقچیان - نیما خانعلی پور - محمد حمیدی - حنا انصافی - فرید غلامی - امیر محمد کریمی - امیر حسین ابومحیوب - محمد خندان	هندسه (۱) و (۲)
فاطمه فتحی - محسن قندچلر - مصطفی کیانی - بابک اسلامی - عرفان عسگریان چایجان - حامد ترحمی - محمدرضا شیروانی زاده - علی برزگر - محمد جواد سوچی - فراز رسولی - عباس اصغری - پوریا علاقه مند - سیدعلی میرنوری - حمید زرین کفش - مهدی زمان زاده - علیرضا امینی - مهدی شریفی - مجتبی نکوئیان - سعید شرق - مصطفی واثقی - مصیب قنبری	فیزیک (۱) و (۲)
امیر حاتمیان - هادی مهدی زاده - محمد عظیمیان زواره - محمدرضا پور جاوید - روزبه رضوانی - سید محمدرضا میرقائم - علیرضا کیانی دوست - پیمان خواجوی مجد - حمید ذبحی - رضا مسکن - هدی بهاری پور - امیر محمد کنگرانی - میلاد شیخ الاسلامی - احمد رضا جشانی پور - محمد اسپهرم - فرزاد رضایی - فرزین بوستانی - قادر باخاری - محمد وزیری - ایمان حسین نژاد	شیمی (۱) و (۲)

گزینشگران، مسئولین درس و ویراستاران

نام درس	گزینشگر و مسئول درس	گروه ویراستاری	مسئول درس مستندسازی
ریاضی (۱) و حسابان (۱)	مهدی ملارمضانی	محمد حمیدی، احسان غنی زاده، ایمان چینی فروشان، حمیدرضا رحیم خانلو	سمیه اسکندری
هندسه (۱) و (۲)	امیر محمد کریمی	مهدی خالقی	سمیه اسکندری، عادل حسینی
فیزیک (۱) و (۲)	مهدی شریفی	حسین بصیرت کمپور، بابک اسلامی	علیرضا همایون خواه
شیمی (۱) و (۲)	ایمان حسین نژاد	امیررضا حکمت نیا، احسان پنجه شاهی	سمیه اسکندری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	بابک اسلامی
مسئول دفترچه	لیلا نورانی
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر گروه: محیا اصغری / مسئول دفترچه: عادل حسینی
حروفنگاری و صفحه آرایی	فاطمه علی باری
نظارت چاپ	حمید محمدی

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

ریاضی (۱) - نگاه به گذشته

۱- گزینه «۱»

(اسماعیل میرزایی)

روش اول:

$$n(S) = 2^4 \Rightarrow n(S) = 16$$

پیشامد دختر بودن فرزند سوم و چهارم به صورت زیر است:

$$A = \{(د, د, د, پ), (د, د, د, د), (د, د, پ, د), (د, د, د, د)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 4 \Rightarrow P(A) = \frac{4}{16} = \frac{1}{4}$$

روش دوم:

فرزندهای سوم و چهارم $2^2 = 4$ حالت دارد که در یکی از حالات، هر دو،

دختر خواهد بود، پس احتمال موردنظر برابر می شود با:

$$P(A) = \frac{1}{4}$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال - صفحه های ۱۴۱ تا ۱۵۱)

۲- گزینه «۴»

(سعید حسن قان پور)

گزینه‌ای صحیح است که در آن A و B با هم اشتراک نداشته باشند، اما دو مجموعه A و C و دو مجموعه B و C با هم اشتراک داشته باشند.

گزینه «۴»: درست

$$B \cap C = \{0\}, A \cap C = \{1, 2, 3\}, A \cap B = \emptyset$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست

$$C \cap B = \emptyset$$

گزینه «۲»: نادرست

$$A \cap B = \{3\} \neq \emptyset$$

گزینه «۳»: نادرست

$$A \cap B = \{1, 2, 3\} \neq \emptyset$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال - صفحه های ۱۴۱ تا ۱۵۱)

۳- گزینه «۳»

(لیلا مراری)

اگر پیشامد قبولی دانش آموز را در درس فیزیک و ریاضی به ترتیب با A و B نشان دهیم، آنگاه داریم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$\Rightarrow 0.694 = 0.32 + 0.55 - P(A \cap B)$$

$$\Rightarrow P(A \cap B) = 0.87 - 0.694 = 0.176$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال - صفحه های ۱۴۱ تا ۱۵۱)

۴- گزینه «۱»

(معوی ملار مشائی)

در پرتاب سه سکه داریم:

$$n(S) = 2^3 = 8$$

باید سکه دوم و سوم رو باشند، بنابراین:

$$A = \{(ر, د, د), (د, د, د)\} \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال - صفحه های ۱۴۲ تا ۱۵۱)

۵- گزینه «۳»

(علی آزار)

انتخاب زوج از ۴ زوج باقی مانده

$$n(A) = \binom{5}{1} \binom{4}{1} \binom{2}{1} = 5 \times 4 \times 2 = 40$$

انتخاب ۱ نفر از آن زوج انتخاب زوج از ۵ زوج

$$n(S) = \binom{10}{3} = 120$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{40}{120} = \frac{1}{3}$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۳۲ تا ۱۵)

۶- گزینه «۲»

(حامد فسروی)

A: رشته خوشنویسی

B: رشته نقاشی

$$n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B)$$

$$50 = 25 + 40 - n(A \cap B) \Rightarrow n(A \cap B) = 15$$

$$\Rightarrow P(A \cap B) = \frac{n(A \cap B)}{n(S)} = \frac{15}{50} = \frac{3}{10}$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۳۱ تا ۱۵)

۷- گزینه «۱»

(فسن نصرتی ناهوک)

سه حرف C، I و M در آخر کلمه، به ۳! حالت مختلف قرار می‌گیرند.

پس از بین حروف باقیمانده D، Y، N، A و S، طبق فرض، A

نیاید اول قرار گیرد، پس برای خانه اول، ۴ حالت داریم و برای خانه‌های

بعدی به ترتیب ۴، ۳، ۲، ۱ حالت داریم. بنابراین طبق اصل ضرب داریم:

حرف A نباشد

$$n(B) = 4 \times 4! \times 3!$$

همچنین تعداد کل حالت‌های ساختن کلمه‌های هشت حرفی برابر است

$$\text{با: } n(S) = 8! \text{ پس:}$$

$$P(B) = \frac{n(B)}{n(S)} = \frac{4 \times 4! \times 3!}{8!} = \frac{4 \times 4! \times 6}{8 \times 7 \times 6 \times 5 \times 4!} = \frac{1}{70}$$

(ریاضی ۱- ترکیبی- صفحه‌های ۱۱۹ تا ۱۳۲ و ۱۳۲ تا ۱۵۱)

۸- گزینه «۲»

(سپار سالاری)

هر فرد می‌تواند در یکی از روزهای هفته به دنیا بیاید:

$$n(S) = 7 \times 7 \times 7$$

روز تولد سه نفر، در یک روز از هفته است، بنابراین:

$$n(A) = 7$$

احتمال مورد نظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{7}{7 \times 7 \times 7} = \frac{1}{7^2}$$

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۴۱ تا ۱۵۱)

۹- گزینه «۳»

(علی شهبابی)

تعداد تمام اعدادی که می‌توانیم بنویسیم ۶! است، حال تعداد اعداد ۶

رقمی را پیدا می‌کنیم که ارقام آن‌ها یکی در میان زوج و فرد است:

$$۱ \text{ حالت } ۱ = \frac{۳}{۲} \times \frac{۳}{۲} \times \frac{۲}{۲} \times \frac{۲}{۲} \times \frac{۱}{۲} \times \frac{۱}{۲} = ۳۶$$

۱۳- گزینه «۴»

(مهری نصرالهی مدنی)

نمونه باید زیر مجموعه کاملی از جامعه باشد و از همه افراد شاغل پرسش به

عمل آید، پس معلمین چند مدرسه دو نوبته، نمونه مناسبی می باشد.

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه های ۱۵۲ تا ۱۵۸)

۱۴- گزینه «۴»

(مهمربهری)

بررسی گزینه ها می پردازیم:

گزینه «۱»: در بین اعداد ۱ تا ۸، چهار عدد اول (۲، ۳، ۵، ۷) داریم:

$$n_1 = \binom{4}{2} \Rightarrow P_1 = \frac{\binom{4}{2}}{\binom{8}{2}} = \frac{6}{28}$$

گزینه «۲»: در بین اعداد ۱ تا ۸، چهار عدد زوج (۲، ۴، ۶، ۸) داریم:

$$n_2 = \binom{4}{2} \Rightarrow P_2 = \frac{\binom{4}{2}}{\binom{8}{2}} = \frac{6}{28}$$

گزینه «۳»: حالت های (۱، ۸)، (۲، ۸)، (۳، ۸)، (۱، ۷)،

$$\Rightarrow P_3 = \frac{6}{28} = \frac{6}{28} \quad (2, 7) \text{ و } (1, 6) \text{ مطلوب اند، پس داریم:}$$

گزینه «۴»: حالت های (۳، ۶)، (۱، ۲)، (۱، ۵)، (۱، ۸)، (۴، ۲)،

(۴، ۵)، (۴، ۸)، (۷، ۲)، (۷، ۵)، (۷، ۸) و (۷، ۸) مطلوب اند، پس

داریم:

$$\Rightarrow P_4 = \frac{10}{28}$$

(ریاضی ۱- ترکیبی- صفحه های ۱۳۳ تا ۱۵۱)

$$2 \text{ حالت: } \frac{3}{\text{زوج}} \times \frac{3}{\text{فرد}} \times \frac{2}{\text{زوج}} \times \frac{2}{\text{فرد}} \times \frac{1}{\text{زوج}} \times \frac{1}{\text{فرد}} = 36$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{36 \times 2}{6!} = \frac{12}{5!} = \frac{12}{120} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی ۱- ترکیبی- صفحه های ۱۱۹ تا ۱۳۲ و ۱۳۲ تا ۱۵۱)

۱۰- گزینه «۳»

(مهری ملارمشانی)

انتخاب ۱ جفت کفش

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\binom{10}{1}}{\binom{20}{2}} = \frac{10}{190} = \frac{1}{19}$$

انتخاب ۲ لنگه از ۱۰ جفت کفش (۲۰ لنگه)

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه های ۱۱۴ تا ۱۵۱)

۱۱- گزینه «۳» آزمون وی ای پی

(مهری نصرالهی مدنی)

فقط (کیفیت سؤالات کتاب آبی ریاضی) و (مراحل تحصیل)، کیفی ترتیبی

هستند.

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه های ۱۵۹ تا ۱۷۰)

۱۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

جامعه، کل دانش آموزان دبیرستان، متغیر، زمان تأخیر دانش آموزان و نمونه،

۳۰ دانش آموز مورد نظر هستند.

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه های ۱۵۲ تا ۱۶۱)

۱۵- گزینه ۱»

(علی اریمند)

الف) اولین قدم در استفاده از علم آمار، جمع‌آوری داده‌ها و اعداد و ارقام است. (*)

ب) نمونه زیرمجموعه‌ای از جامعه است. (✓)

ج) علم آمار، امکان قضاوت و پیش‌بینی مناسب در مورد پدیده‌ها و آزمایش‌های تصادفی را می‌دهد. (*)

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۵۲ تا ۱۵۸ کتاب درسی)

۱۶- گزینه ۲»

(مویار بیغری نوره)

در پرتاب ۳ تاس، $6 \times 6 \times 6$ حالت وجود دارد و برای مجموع اعداد ۳ تاس نیز می‌توان جدول زیر را رسم کرد.

۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	
۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰	۰	
۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	مجموع ۳ تاس
۱	۳	۶	۱۰					تعداد حالت‌ها

$18 \text{ یا } 17 = \text{مجموع} \Rightarrow 16 > \text{مجموع} \rightarrow \text{اصل متمم}$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{4}{216} = \frac{1}{54}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - \frac{1}{54} = \frac{53}{54}$$

(ریاضی ۱- ترکیبی- صفحه‌های ۱۱۹ تا ۱۲۶ و ۱۳۲ تا ۱۵۱)

۱۷- گزینه ۲»

(سویل حسن‌خان پور)

الف) شاخص توده بدن: متغیر کمی پیوسته

ب) قد کودکان ۵ ساله: متغیر کمی پیوسته

پ) سطح هوش: کیفی ترتیبی، چون سطح‌بندی دارد.

ت) تعداد طبقات یک ساختمان: کمی گسسته

ث) مراحل رشد یک انسان از جنینی: کیفی ترتیبی، زیرا ترتیب دارد.

ج) رنگ موی هر فرد: کیفی اسمی

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۵۹ تا ۱۷۰ کتاب درسی)

۱۸- گزینه ۱»

(علی سلمانی)

کیفی: گروه خونی انسان- مراحل رشد یک انسان- نژاد افراد

کمی گسسته: تعداد مولکول‌های بدن انسان - تعداد صندلی‌های کلاس

درس

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۵۹ تا ۱۷۰)

۱۹- گزینه ۲»

(مهری ملارمقانی)

نوع ماشین عبوری از یک خیابان، کیفی اسمی است.

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۵۹ تا ۱۷۰)

۲۰- گزینه ۴»

(یاسین سپهر)

مراحل درجه نظامی یک سرباز، متغیر کیفی ترتیبی است.

تعداد خودروهای تولیدی یک کارخانه، متغیر کمی گسسته است.

وزن، یک متغیر کمی پیوسته است.

اندازه طول بدن یوزپلنگ ایرانی، متغیر کمی پیوسته است.

انواع هواپیما (مسافربری، باربری، جنگنده، ...) متغیر کیفی اسمی است.

رنگ چشم، متغیر کیفی اسمی است.

شدت بارندگی (زیاد، متوسط، کم)، متغیر کیفی ترتیبی است.

مقدار بارندگی در یک شبانه‌روز، یک متغیر کمی پیوسته است.

(ریاضی ۱- آمار و احتمال- صفحه‌های ۱۵۹ تا ۱۷۰)

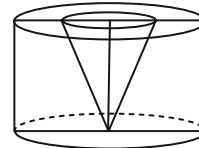

هندسه (۱) - نگاه به گذشته

۲۱- گزینه «۳»

(سعید زبیح زاده روشن)

از دوران ذوزنقه ABCD حول خط d، یک استوانه حاصل می شود که درون آن یک بخش خالی به صورت مخروط قرار دارد.

ارتفاع استوانه برابر ۱۰ و شعاع قاعده آن برابر ۱۳ است، پس داریم:

$$V_{\text{استوانه}} = \pi R^2 h = \pi (13)^2 \times 10 = 1690\pi$$

ارتفاع مخروط برابر ۱۰ و شعاع قاعده آن برابر ۶-۷=۶ است، پس داریم:

$$V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3} \pi r^2 h = \frac{1}{3} \pi (6)^2 \times 10 = 120\pi$$

بنابراین حجم شکل حاصل برابر است با:

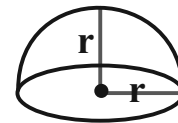
$$V_{\text{استوانه}} - V_{\text{مخروط}} = 1690\pi - 120\pi = 1570\pi$$

(هنرسه ۱- صفحه های ۹۵ و ۹۶)

۲۲- گزینه «۴»

(عمیدرضا حقان)

جسم حاصل از دوران نیم دایره حول شعاع عمود بر قطر آن یک نیم کره می باشد. اگر شعاع نیم دایره r باشد، شعاع نیم کره نیز برابر r است.

مساحت جانبی نیم کره برابر نصف مساحت کره به اضافه مساحت قاعده آن

است، پس داریم:

$$\frac{1}{2} \times 4\pi r^2 + \pi r^2 = 48\pi \Rightarrow 3\pi r^2 = 48\pi \Rightarrow r^2 = 16 \Rightarrow r = 4$$

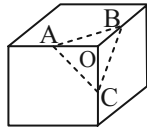
$$V = \frac{1}{2} \left(\frac{4}{3} \pi r^3 \right) = \frac{2}{3} \pi (4)^3 = \frac{128\pi}{3}$$

(هنرسه ۱- صفحه ۹۵)

۲۳- گزینه «۴»

(بهنام کلاهی)

با توجه به اینکه نقاط A، B و C دقیقاً وسط یال های مکعب قرار دارند، سطح مقطع حاصل یعنی مثلث ABC، یک مثلث متساوی الاضلاع است.

اگر طول هر یال مکعب برابر a باشد، آنگاه داریم:

$$\Delta OAB: AB^2 = OA^2 + OB^2 = \left(\frac{a}{2}\right)^2 + \left(\frac{a}{2}\right)^2 = \frac{a^2}{2}$$

$$S_{ABC} = \frac{\sqrt{3}}{4} AB^2 = \frac{\sqrt{3}}{4} \times \frac{a^2}{2} = \frac{\sqrt{3}}{8} a^2$$

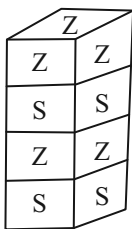
مساحت کل مکعبی به طول یال a، برابر ۶a^۲ است، پس داریم:

$$\frac{S_{ABC}}{S_{\text{مکعب}}} = \frac{\frac{\sqrt{3}}{8} a^2}{6a^2} = \frac{\sqrt{3}}{48}$$

(هنرسه ۱- صفحه های ۹۲ تا ۹۴)

۲۴- گزینه «۲»

(صائب کیلانی نیا)

در مکعب های اول و سوم هر کدام چهار حرف S در وجه های کناری قابل رؤیت است.

در مکعب دوم نیز به همین ترتیب چهار حرف Z قابل مشاهده است ولی در مکعب چهارم (بالایی)، حرف Z

روی وجه بالا نیز دیده می شود، پس داریم:

$$9 = 4 + 5 = \text{تعداد حروف Z دیده شده}$$

$$8 = 4 + 4 = \text{تعداد حروف S دیده شده}$$

یعنی اختلاف تعداد حروف S و Z دیده شده برابر یک است.

(هنرسه ۱- صفحه ۹۱)

۲۵- گزینه «۲»

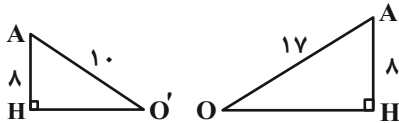
(نریمان فتح اللهی)

با حذف یک ردیف از هر سمت این مکعب مستطیل، یک مکعب مستطیل به ابعاد ۴×۲×۲ باقی می ماند که شامل ۱۶ مکعب کوچک رنگ نشده است.

حال اگر خط مرکزین OO' را رسم کرده و نقطه تقاطع OO' با قطر دایره (سطح مقطع تقاطع دو کره) را H بنامیم، طبق روابط فیثاغورس در مثلث‌های AOH و $AO'H$ می‌توان نوشت:

$$\Delta OAH : OH = \sqrt{OA^2 - AH^2}$$

$$\Rightarrow OH = 15$$

$$\Delta O'AH : O'H = \sqrt{O'A^2 - AH^2}$$

$$\Rightarrow O'H = 6$$

حجم حاصل از وصل کردن تمام نقاط دایره به مراکز دو کره، دو مخروط با قاعده مشترک دایره‌ای به شعاع ۸ و ارتفاع‌های به ترتیب $OH = 15$ و $O'H = 6$ خواهد بود.

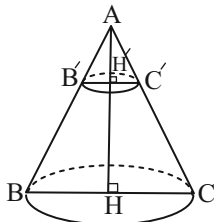
$$V = \frac{1}{3} \pi (8)^2 (OH + O'H) = \frac{1}{3} \pi (64)(21) = 448\pi$$

(هنر سه ۱ - صفحه‌های ۹۳ و ۹۴)

(ممد قره‌چیان)

۲۸ - گزینه «۳»

مطابق شکل، سطح مقطع حاصل، دایره‌ای به قطر $B'C'$ است.

با توجه به مساحت قاعده مخروط داریم:

$$S = \pi(BH)^2 \Rightarrow 100\pi = \pi(BH)^2 \Rightarrow BH = 10$$

طبق تعمیم قضیه تالس در مثلث ABH داریم:

$$B'H' \parallel BH \Rightarrow \frac{B'H'}{BH} = \frac{AH'}{AH} \Rightarrow \frac{B'H'}{10} = \frac{7}{25}$$

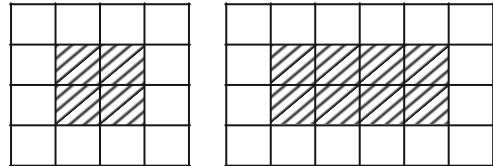
$$\Rightarrow B'H' = 2/8$$

بنابراین مساحت سطح مقطع حاصل برابر است با:

$$S' = \pi(B'H')^2 = 7/84\pi$$

(هنر سه ۱ - تبسم فحشایی - صفحه‌های ۹۲ تا ۹۴)

از طرفی وجه‌های این مکعب شامل ۲ وجه به ابعاد 4×4 و ۴ وجه به ابعاد 6×4 است که مطابق شکل زیر در آنها به ترتیب ۴ و ۸ مکعب کوچک وجود دارد که تنها یک وجه رنگ شده داشته باشند، پس تعداد مکعب‌های با یک وجه رنگ شده برابر است با:

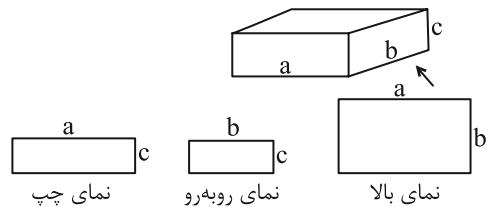
$$2 \times 4 + 4 \times 8 = 40$$

$$\frac{\text{تعداد مکعب‌های رنگ‌نشده}}{\text{تعداد مکعب‌های با یک وجه رنگ‌شده}} = \frac{16}{40} = \frac{2}{5}$$

(هنر سه ۱ - صفحه ۹۰)

(ممد ظاهر شعاعی)

۲۶ - گزینه «۲»

$$ab + ac + bc = 15$$

$$\Rightarrow \text{مساحت کل مکعب} = 2(ab + ac + bc) = 30$$

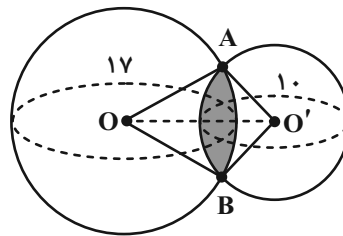
(هنر سه ۱ - صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

(سرژ یقیا زاریان تبریزی)

۲۷ - گزینه «۲»

سطح مقطع حاصل از تقاطع دو کره با شعاع‌های ۱۰ و ۱۷، یک دایره خواهد بود که در صورت وصل کردن تمام نقاط این دایره به مرکز دو کره، دو مخروط با قاعده مشترک حاصل خواهد شد.

$$S_{\text{دایره}} = \pi R^2 = 64\pi \Rightarrow R = 8$$

۲۹- گزینه «۱»

(بهنام کلاهی)

می‌دانیم دو صفحه عمود بر یک خط، موازی یکدیگرند، بنابراین در صورتی که خط d بر صفحه P' عمود باشد، آنگاه دو صفحه P و P' موازی یکدیگر خواهند بود که خلاف فرض سؤال است. در نتیجه گزینه (۱) نادرست است. خط d بر صفحه P عمود است، پس بر تمام خطوط صفحه P از جمله خطوط L و L' نیز عمود است. از طرفی صفحه Q بر صفحه P عمود است و خط d از نقطه A در صفحه Q گذشته و بر صفحه P عمود است، پس خط d به تمامی درون صفحه Q قرار دارد. (هنرسه ۱- صفحه‌های ۷۹ تا ۸۳)

۳۰- گزینه «۳»

(نیما قانع‌پور)

اگر خطی با صفحه‌ای موازی باشد با تمام خطوط آن صفحه موازی نخواهد بود. (هنرسه ۱- صفحه‌های ۸۳ و ۸۶)

هندسه (۱) - سوالات آشنا

۳۱- گزینه «۱»

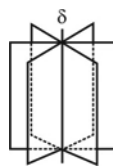
(کتاب آبی)

اگر خط d درون صفحه Q و $d \parallel P$ باشد، آنگاه در صورتی که دو صفحه P و Q ، متقاطع باشند، فصل مشترک آن‌ها یعنی خط L قطعاً موازی d می‌باشد. خط L متعلق به صفحه Q است، پس اگر خط گذرنده از نقطه A در این صفحه، خط d را قطع کند، قطعاً خط L را نیز قطع خواهد کرد، یعنی خط d و صفحه Q متقاطع می‌شوند. (هنرسه ۱- صفحه‌های ۸۳، ۸۴ و ۸۶)

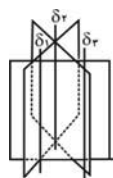
۳۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

با توجه به دو شکل زیر، فصل مشترک‌های این سه صفحه متمایز که هر سه بر صفحه P عمودند، نمی‌توانند به صورت دویه‌دو متقاطع باشند. (الف) فصل مشترک‌ها بر هم منطبق

(ب) فصل مشترک ندارند، سه خط موازی

(هنرسه ۱- صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

۳۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

مکعب بزرگ از $4 \times 4 \times 3 = 48$ مکعب کوچک تشکیل شده است. حداکثر مکعب‌هایی که می‌تواند برداشته شود برابر است با: $48 - 9 = 39$ همچنین حداقل باید $12 = 3 \times 4$ مکعب از شکل برداشته شود (۳ ردیف مکعب از بالا به پایین که هر کدام شامل ۴ مکعب هستند). در نتیجه تفاضل حداقل و حداکثر تعداد مکعب‌هایی که باید برداشته شود، برابر است با: $39 - 12 = 27$

(هنرسه ۱- صفحه ۹۱)

۳۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

نمای رسم شده از سازه (۱)، نمای بالای آن است. سازه (۲) از نمای بالا در گزینه «۳» دیده می‌شود.

(هنرسه ۱- صفحه‌های ۸۸ تا ۹۰)

۳۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

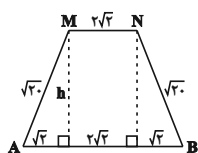
افزودن سازه موجود در گزینه «۳» به شکل داده شده در صورت سؤال، آن را به یک مکعب کامل تبدیل می‌کند.

(هنرسه ۱- صفحه ۹۱)

۳۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

با توجه به اندازه یال مکعب داده شده، اندازه‌های اضلاع دوزنقه موردنظر به صورت مقابل هستند.

$$h = \sqrt{20 - 2} = \sqrt{18}$$

$$\text{مساحت دوزنقه} = \frac{\sqrt{18}(2\sqrt{2} + 4\sqrt{2})}{2} = \frac{6\sqrt{36}}{2} = 18$$

(هنرسه ۱- صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

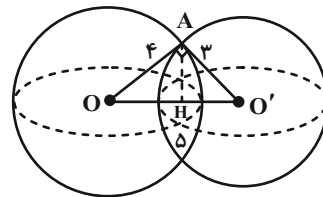

۳۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

سطح مقطع حاصل از برخورد دو کره، دایره‌ای به شعاع AH است. از آن جا که $5^2 = 4^2 + 3^2$ ، مثلث OAO' قائم‌الزاویه است و داریم:

$$AH \times OO' = AO \times AO'$$

$$\Rightarrow AH \times 5 = 4 \times 3 \Rightarrow AH = \frac{12}{5} = 2\frac{2}{5}$$

$$\Rightarrow S = \pi \left(\frac{12}{5}\right)^2 = \frac{576}{625}\pi$$

(هندسه ۱- صفحه‌های ۹۲ و ۹۴)

۳۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

ارتفاع استوانه را h و شعاع قاعده آن را R فرض می‌کنیم. مساحت مقطع حاصل از برخورد استوانه با صفحه‌ای موازی قاعده آن برابر πR^2 و مساحت سطح مقطع حاصل از برخورد صفحه‌ای که از محور آن می‌گذرد برابر $2Rh$ است. (مقطع حاصل مستطیلی به ابعاد $2R$ و h است). بنا به فرض مساحت این دو مقطع برابر است و داریم:

$$\pi R^2 = 2Rh \Rightarrow \pi R = 2h \Rightarrow \frac{h}{R} = \frac{\pi}{2}$$

$$\frac{S_{\text{جانبی}}}{S_{\text{کل}}} = \frac{2\pi Rh}{2\pi Rh + 2\pi R^2} = \frac{h}{h + R}$$

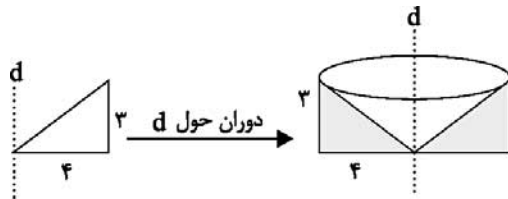
$$= \frac{\frac{h}{R}}{\frac{h}{R} + 1} = \frac{\frac{\pi}{2}}{\frac{\pi}{2} + 1} = \frac{\pi}{\pi + 2}$$

(هندسه ۱- صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۳۹- گزینه «۳»

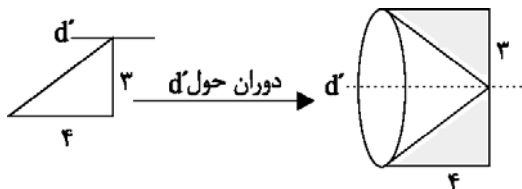
(کتاب آبی)

اگر مثلث قائم‌الزاویه را به ترتیب حول خط d و d' دوران دهیم، شکل‌های زیر حاصل می‌شود که حجم ایجاد شده در دو حالت را حساب می‌کنیم.

حجم مخروط - حجم استوانه = حجم حاصل شده

$$\text{حجم بزرگتر} = 48\pi - 16\pi = 32\pi$$

حجم مخروط - حجم استوانه = حجم حاصل شده

$$\pi \times (3)^2 \times 4 - \frac{1}{3} \pi \times 3^2 \times 4$$

$$= 36\pi - 12\pi = 24\pi$$

$$\Rightarrow \frac{\text{نسبت حجم‌ها}}{24\pi} = \frac{32\pi}{24\pi} = \frac{4}{3}$$

(هندسه ۱- صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۴۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

می‌دانیم شکل حاصل از دوران مربع ABCD استوانه‌ای توخالی است که برای حجم آن داریم:

حجم شکل حاصل از دوران مربع ABCD:

$$4\pi(7^2 - 3^2) = 160\pi$$

حجم شکل حاصل از دوران مربع A'B'C'D':

$$2\pi(6^2 - 4^2) = 40\pi$$

$$\Rightarrow 160\pi - 40\pi = 120\pi$$

(هندسه ۱- صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

فیزیک (۱) - نگاه به گذشته

۴۱- گزینه «۲»

(فاطمه فتوی)

در هر دو فرایند AB و BC گاز منبسط می‌شود و در نتیجه، علامت کار محیط روی گاز منفی و علامت کار گاز روی محیط مثبت است.

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۳۵)

۴۲- گزینه «۱»

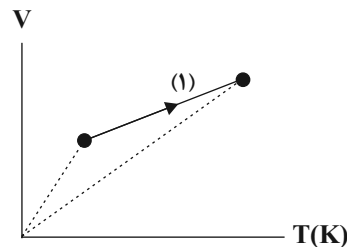
(مسن قنبرلو)

برای مقایسه فشار در نمودار $V-T$ ، کافی است از مبدأ مختصات خطی را به نقاط مورد نظر وصل کنیم و شیب‌ها را مقایسه کنیم. طبق رابطه

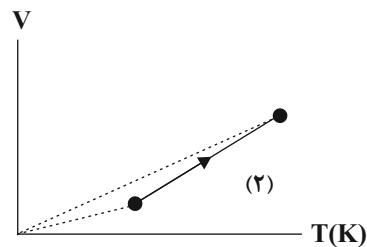
$$V = \frac{nR}{P} T$$

شیب نمودار $V-T$ با فشار رابطه عکس دارد.

طی فرایند (۱)، مشخص است که شیب خط‌های رسم شده از مبدأ کاهش می‌یابند. در نتیجه فشار افزایش می‌یابد.

طی فرایند (۲)، مشخص است که شیب خط‌های رسم شده از مبدأ افزایش می‌یابد. در نتیجه فشار کاهش می‌یابد.

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۳۹)

۴۳- گزینه «۳»

(مصطفی کیانی)

می‌دانیم در یک چرخه کامل و در فرایند هم‌دما $\Delta U = 0$ است، با توجه به این که $\Delta U = Q + W$ است، به صورت زیر کار انجام شده توسط گاز روی محیط را در فرایند بی‌دررو به دست می‌آوریم. دقت کنید، فرایند AB هم‌دما، فرایند BC هم‌حجم و فرایند CA بی‌دررو است. در ضمن در فرایند هم‌حجم $W = 0$ و در فرایند بی‌دررو $Q = 0$ می‌باشد. در این چرخه چون $V_A > V_C$ است، $W_{CA} < 0 \Rightarrow W'_{CA} > 0$ می‌باشد.

$$\Delta U_{\text{چرخه}} = \Delta U_{AB} + \Delta U_{BC} + \Delta U_{CA}$$

$$\frac{\Delta U_{\text{چرخه}} = 0}{\Delta U_{AB} = 0} \rightarrow 0 = 0 + W_{BC} + Q_{BC} + W_{CA} + Q_{CA}$$

$$\frac{W_{BC} = 0, Q_{CA} = 0}{Q_{BC} = 250J} \rightarrow 0 = 0 + W_{CA} + 250 + 0$$

$$\Rightarrow W_{CA} = -250J \Rightarrow W'_{CA} = 250J$$

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۳۱ تا ۱۴۰)

۴۴- گزینه «۴»

(بابک اسلامی)

اگر در چرخه یک یخچال، تمام گرمای گرفته شده از منبع دمایی بدون انجام کاری به منبع دمایی منتقل شود، قانون اول ترمودینامیک $(\Delta U = Q + W)$ نقض نمی‌شود؛ اما بر اساس قانون دوم ترمودینامیک، امکان طراحی و ساخت یخچالی که این عمل را انجام دهد، وجود ندارد.

(فیزیک ۱- صفحه ۱۴۷)

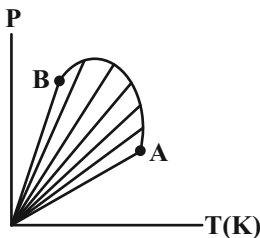
۴۵- گزینه «۴»

(عرفان عسکریان‌پایان)

می‌دانیم که طبق معادله حالت گازهای آرمانی، $PV = nRT$ است که

برای نقاط روی نمودار $P-T$ ، $P = \frac{nR}{V} T$ خواهد شد، پس $P \propto T$ و

شیب خط هم نشان‌دهنده عکس حجم است که اگر خطوط فرضی از مبدأ مختصات به نقطه نقطه مسیر رسم کنیم، به جواب می‌رسیم:

بنابراین با توجه به نمودار بالا، از A تا B شیب همواره در حال افزایش است و با توجه به ثابت بودن nR ، پس حجم همواره در حال کاهش خواهد بود.

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۳۹)

۴۶- گزینه «۲»

(امیر ترمیمی)

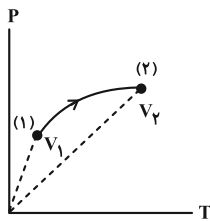
هر سه فرایند، تغییرات حجم برابری دارند: $(1) \Delta V_1 = \Delta V_2 = \Delta V_3$ لذا:

$$P\Delta V = nR\Delta T \Rightarrow \frac{P_2}{P_1} \times \frac{\Delta V_2}{\Delta V_1} = \frac{n_2}{n_1} \times \frac{\Delta T_2}{\Delta T_1}$$

$$\Rightarrow \frac{P_2}{P_1} = \frac{\Delta T_2}{\Delta T_1} \xrightarrow{P_1 > P_2} \Delta T_1 > \Delta T_2 \quad (2)$$

شیب این نمودار کمتر است؛ بنابراین داریم:

$$P = \frac{nR}{V} T$$

شیب

$$V_2 > V_1 \Rightarrow \text{شیب (۲)} > \text{شیب (۱)}$$

پس چون حجم گاز از (۱) به (۲) زیاد شده، گاز منبسط شده (مورد «پ» نادرست) و جگالی آن کم می‌شود (مورد «ب» درست). از طرفی چون $\Delta V > 0$ است، یعنی کار محیط روی گاز منفی و کار گاز روی محیط مثبت است (مورد «الف» نادرست).

در نهایت برای بررسی گرما از قانون اول ترمودینامیک استفاده می‌کنیم:

$$\Delta U = Q + W \xrightarrow{W < 0} Q > 0$$

بنابراین در این فرایند گاز از محیط گرما می‌گیرد. (مورد «ت» درست)

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۲)

۵۰- گزینه «۳»

(فراز رسولی)

می‌دانیم انرژی درونی تابع دمای مطلق گاز است. از طرف دیگر طبق رابطه $PV = nRT$ دمای مطلق با حاصل ضرب PV متناسب است. بنابراین:

$$PV \propto T \Rightarrow \left. \begin{aligned} P_A V_A &= 4 \times \frac{5}{4} \\ P_B V_B &= 5 \times 1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow P_A V_A = P_B V_B$$

$$\Rightarrow T_A = T_B$$

پس در فرایند AB چون دمای ابتدا و انتها با هم برابر است:

$$U_A = U_B \Rightarrow \Delta U = 0$$

پس با توجه به قانون اول ترمودینامیک داریم:

$$\Delta U_{AB} = 0 \Rightarrow \left. \begin{aligned} Q_{AB} &= -W_{AB} \\ W_{AB} &= -S_1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow Q_{AB} = -W_{AB} = +S_1$$

$$= \frac{(\frac{5}{4} + 1) \times 1.5 \times 1 \times 10^{-3}}{2} = \frac{9 \times 10^{-3}}{8} = 112.5 \text{ J}$$

از طرف دیگر فرایند BC هم‌فشار است و می‌دانیم در این فرایند $\Delta U = 300 \text{ J}$ است. (با توجه به افزایش حاصل ضرب PV ، دما و در

$$P\Delta V = nR\Delta T \Rightarrow \frac{P_2}{P_1} \times \frac{\Delta V_2}{\Delta V_1} = \frac{n_2}{n_1} \times \frac{\Delta T_2}{\Delta T_1} \quad (۳)$$

$$\Rightarrow \frac{P_2}{P_1} = \frac{\Delta T_2}{\Delta T_1} \xrightarrow{P_2 > P_1} \Delta T_2 > \Delta T_1 \quad (۳)$$

$$\xrightarrow{(۱), (۲), (۳)} \frac{\Delta T_1}{\Delta V_1} > \frac{\Delta T_2}{\Delta V_2} > \frac{\Delta T_3}{\Delta V_3}$$

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۲ تا ۱۳۵)

۴۷- گزینه «۲»

(مهمرضا شیروانی زاده)

بدیهی است که فرایند BA، بی‌دررو و فرایند CA، هم‌دما است. چون شیب BA بیشتر است.

بنابراین داریم: (W' : کار انجام شده توسط گاز در فرایند بی‌دررو)

$$\left. \begin{aligned} B \rightarrow A: U_A - U_B &= -W' \\ C \rightarrow A: U_A - U_C &= 0 \end{aligned} \right\} \Rightarrow U_B - U_C = W'$$

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۵ تا ۱۳۹)

۴۸- گزینه «۱»

(علی بزرگر)

چون حجم گاز از $4V$ به V رسیده است یعنی گاز متراکم شده است. لذا می‌توان نوشت: آزمون و ی ای پی

از طرفی تغییرات انرژی درونی به ΔT وابسته است. لذا داریم:

$$PV = nRT \Rightarrow T = \frac{PV}{nR}$$

$$\frac{P_B V_B}{P \cdot 5V} > \frac{P_A V_A}{P \cdot 4V} \Rightarrow \frac{P_B V_B}{nR} > \frac{P_A V_A}{nR} \Rightarrow T_B > T_A$$

$$\Rightarrow \Delta T > 0 \Rightarrow \Delta U > 0$$

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۲۸، ۱۲۹ و ۱۳۳)

۴۹- گزینه «۴»

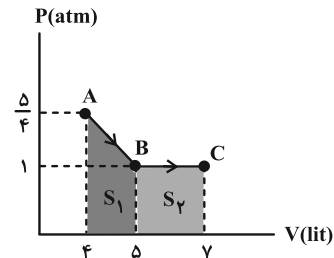
(مهمربوار سورچی)

با توجه به نمودار $P-T$ ، درمی‌یابیم در طی فرایند (۱) به (۲)، دما افزایش می‌یابد. در نتیجه انرژی درونی گاز افزایش می‌یابد ($\Delta U > 0$). از طرفی با توجه به شکل زیر می‌دانیم در فرایند هم‌حجم شیب نمودار

$P-T$ برابر با $\frac{nR}{V}$ است و هر چه حجم مقدار مشخصی گاز بیشتر باشد

نتیجه انرژی درونی افزایش یافته):

$$\left. \begin{aligned} \Delta U_{BC} &= Q_{BC} + W_{BC} \\ \text{فرایند BC: } W_{BC} &= -S_2 = -1.5 \times (7-5) \times 10^{-3} = -200 \text{ J} \end{aligned} \right\}$$

$$\Rightarrow 300 = Q_{BC} - 200 \Rightarrow Q_{BC} = 500 \text{ J}$$

بنابراین کل گرما در فرایند ABC برابر است با:

$$Q_{ABC} = Q_{AB} + Q_{BC} = 612 / 5 \text{ J}$$

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۵)

۵۱- گزینه «۲»

(عباس اصغری)

با توجه به این که در هر چرخه $\Delta U = 0$ است، می‌توان نوشت:

$$\Delta U = 0 \Rightarrow \Delta U_{AB} + \Delta U_{BC} + \Delta U_{CA} = 0$$

$$\Delta U_{AB} = W_{AB} + Q_{AB} \xrightarrow{Q_{AB}=0 \text{ بی‌دررو}}$$

$$\Delta U_{AB} = W_{AB} = 600 \text{ J}$$

$$\Delta U_{BC} = 0 \text{ هم‌دما}$$

$$\Delta U_{CA} = Q_{CA} + W_{CA}, \quad W_{CA} = 0 \text{ هم حجم}$$

$$\Rightarrow \Delta U_{CA} = Q_{CA}$$

حال با جاگذاری در رابطه اصلی داریم:

$$600 + 0 + Q_{CA} = 0 \Rightarrow Q_{CA} = -600 \text{ J}$$

در فرایند CA دستگاه 600 J گرما از دست داده است.

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۳۹ و ۱۴۰)

۵۲- گزینه «۱»

(پوریا علاقه‌مند)

ابتدا تعداد مول‌های گاز آرمانی را محاسبه می‌کنیم:

$$n = \frac{m}{M} = \frac{64}{32} = 2 \text{ mol}$$

در فرایند هم‌فشار $c \rightarrow a$ داریم:

$$W_{ca} = -P\Delta V = -nR\Delta T = -2 \times 8.314 \times (27 - 30) = 48.98 \text{ J}$$

$$\Rightarrow W_{ca} = -2 \times 8 \times (-30) = 480 \text{ J}$$

در فرایند هم‌دمای $b \rightarrow c$ داریم:

$$\Delta U_{bc} = 0 \Rightarrow W_{bc} = -Q_{bc} \Rightarrow W_{bc} = -1000 \text{ J}$$

بنابراین:

$$W_{bc} - W_{ca} = -1000 - 480 = -1480 \text{ J} = -5 / 8 \text{ kJ}$$

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۳۰)

۵۳- گزینه «۴»

(سیدعلی میرنوری)

برای یافتن تغییرات انرژی درونی گاز در انبساط از حالت i تا حالت f کافی است که تغییرات انرژی درونی هر مرحله را یافته و آن‌ها را با هم جمع جبری کنیم. برای این منظور باید دقت کنیم که در فرایند انبساط، کار انجام شده روی گاز منفی است. حال برای هر مرحله داریم:

$$\text{مرحله (۱): انبساط هم‌دما} \quad T_1 = \text{ثابت} \rightarrow \Delta T_1 = 0 \Rightarrow \Delta U_1 = 0$$

مرحله (۲): انبساط بی‌دررو

$$Q_2 = 0 \rightarrow \Delta U_2 = W_2 \quad W_2 = -80 \text{ J} \rightarrow \Delta U_2 = -80 \text{ J}$$

$$\text{مرحله (۳): انبساط هم‌دما} \quad T_3 = \text{ثابت} \rightarrow \Delta T_3 = 0 \Rightarrow \Delta U_3 = 0$$

بنابراین:

$$\Delta U_t = \Delta U_1 + \Delta U_2 + \Delta U_3 \Rightarrow \Delta U_t = -80 \text{ J}$$

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۳۸)

۵۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

چون جهت چرخه $P-V$ پادساعتگرد است، یخچال است و محیط به اندازه مساحت داخل چرخه، کار انجام می‌دهد.

$$W = \text{مساحت مستطیل} \Rightarrow W = (3-1) \times (2 \times 10^5 - 10^5)$$

$$\Rightarrow W = 2 \times 10^5 \text{ J}$$

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۳۹ تا ۱۴۷)

۵۵- گزینه «۱»

(سیدعلی میرنوری)

ابتدا گرمایی را که ماشین گرمایی درون‌سوز می‌گیرد، محاسبه می‌کنیم:

$$Q_H = mQ = 5 \times 40 \Rightarrow Q_H = 200 \text{ kJ}$$

برای تعیین بازده داریم:

$$\eta = \left(1 - \frac{|Q_L|}{Q_H}\right) \times 100 = \left(1 - \frac{150}{200}\right) \times 100 \Rightarrow \eta = 25\%$$

(فیزیک ۱- صفحه‌های ۱۴۵ و ۱۴۶)

۵۶- گزینه «۳»

(عمید زرین‌کفش)

انرژی درونی تابع دمای مطلق گاز است و از طرفی طبق معادله حالت، دمای

در فرایند هم‌حجم هم که کار صفر است: $W_p = 0$
 چون گفته است که گاز در مجموع 77 J گرما می‌گیرد: $Q = +77 \text{ J}$
 در نهایت از قانون اول ترمودینامیک ΔU را به دست می‌آوریم:
 $\Delta U = Q + W = +77 - 56 = 21 \text{ J}$
 (فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۵)

۵۹- گزینه ۴

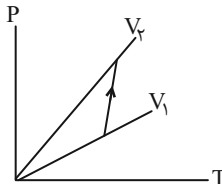
(علیرضا امینی)
 گام اول: ΔU برای هر دو مسیر یکسان است؛ چون در هر دو مسیر گاز از حالت معین a به حالت معین b رسیده است.
 $\Delta U_1 = \Delta U_2 \Rightarrow Q_1 + W_1 = Q_2 + W_2$
 گام دوم: در مسیر (۱) گاز 15 J گرما از دست داده و 40 J انرژی از طریق کار گرفته است.

$Q_1 = -15 \text{ J}, W_1 = +40 \text{ J}$
 در مسیر (۲) گاز 30 J گرما از دست داده است.
 $Q_2 = -30 \text{ J}, W_2 = ?$
 $Q_1 + W_1 = Q_2 + W_2$
 $\Rightarrow -15 + 40 = -30 + W_2 \Rightarrow W_2 = 55 \text{ J}$
 صورت سؤال کاری که گاز روی محیط انجام داده (یعنی W') را خواسته است.

$W' = -W_2 = -55 \text{ J}$
 (فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۲۹ و ۱۳۰)

۶۰- گزینه ۱

(عمید زرین‌کفش)
 دقت کنید که امتداد فرایند از مبدأ مختصات نمی‌گذرد؛ پس این فرایند، هم‌حجم نیست (رد گزینه ۳) و با رسم خطوطی از مبدأ مختصات به ابتدا و انتهای فرایند، حجم نقاط ابتدا و انتهای فرایند را مقایسه می‌کنیم.

با توجه به نمودار $P-T$ که شیب نمودار با حجم رابطه عکس دارد، درمی‌یابیم که $V_2 < V_1$ است، لذا گاز در این فرایند کاهش حجم داشته است و کار انجام شده روی آن مثبت است، پس درمی‌یابیم که گزینه ۱ صحیح است.

دلیل نادرستی گزینه ۲ این است که در این فرایند دمای گاز افزایش یافته است، پس انرژی درونی آن نیز افزایش می‌یابد.
 با توجه به قانون اول ترمودینامیک، چون $\Delta U > 0$ است، لذا مجموع کار و گرمای مبادله شده صفر نیست که کار و گرما قرینه یکدیگر باشند (دلیل نادرستی گزینه ۴)

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۵)

مطلق متناسب با حاصل ضرب PV است، پس برای یافتن انرژی درونی در نقطه (۲) داریم:

$$\frac{U_2}{U_1} = \frac{T_2}{T_1} \xrightarrow{T \propto PV} \frac{U_2}{U_1} = \frac{P_2}{P_1} \times \frac{V_2}{V_1} \xrightarrow{P_2 = 2atm, P_1 = 4atm, V_2 = 3L, V_1 = 1L} \frac{U_2}{U_1} = \frac{2}{4} \times \frac{3}{1} = \frac{3}{2}$$

$$\frac{U_2}{U_1} = \frac{3}{2} \times \frac{3}{1} = \frac{3}{2} \xrightarrow{U_1 = 72 \text{ J}} U_2 = \frac{3}{2} \times 72 = 108 \text{ J}$$

حال با توجه به رابطه قانون اول ترمودینامیک داریم:

$$\Delta U = W + Q \Rightarrow U_2 - U_1 = W + Q$$

$$\Rightarrow W + Q = 108 - 72 = 36 \text{ J} \quad (1)$$

از طرفی کار انجام شده در فرایند از مساحت زیر نمودار $P-V$ به دست می‌آید:

$$W = -S = -\frac{(4+2) \times 10^5}{2} \times (3-1) \times 10^{-3} = -600 \text{ J}$$

$$-600 + Q = 36 \Rightarrow Q = 96 \text{ J}$$

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۵)

۵۷- گزینه ۱

(مهری زمان‌زاده)

ابتدا علامت ΔU_{ac} را تعیین می‌کنیم:

$$a : \begin{cases} P = 5 \\ V = 15 \end{cases} \Rightarrow P \times V = 75$$

$$c : \begin{cases} P = 3 \\ V = 25 \end{cases} \Rightarrow P \times V = 75$$

$$\Rightarrow T_a = T_c \Rightarrow \Delta U_{abc} = 0$$

سپس به محاسبه W_{ac} می‌پردازیم:

$$W_{abc} = +S_{ab} - S_{bc}$$

$$W_{abc} = +\left(\frac{5+3}{2} \times 5 \times 100\right) - (3 \times 15 \times 100)$$

$$= +2000 - 4500 = -2500 \text{ J}$$

در نهایت قانون اول ترمودینامیک را می‌نویسیم:

$$\Delta U_{abc} = Q_{abc} + W_{abc} \Rightarrow 0 = Q_{abc} - 2500$$

$$\Rightarrow Q_{abc} = +2500 \text{ J}$$

(فیزیک ۱ - صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۵)

۵۸- گزینه ۱

(مهری زمان‌زاده)

در اینجا دو فرایند متوالی داریم، هم‌فشار و سپس هم‌حجم. ابتدا کار در فرایند هم‌فشار را حساب می‌کنیم:

$$n = 0 / 5 \text{ mol}$$

$$\Delta T = 147 - 7 = 140 \text{ K}$$

$$\Rightarrow W_1 = -nR\Delta T$$

$$= -0 / 5 \times 8 \times 140 = -560 \text{ J}$$

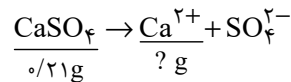
شیمی (۱) - نگاه به گذشته

۶۱- گزینه «۳»

(امیر هاتمیان)

چون انحلال پذیری عددی بین ۰/۰۱ و ۱ (۰/۰۱ ≤ S < ۱) در ۱۰۰ گرم آب است؛ در نتیجه ترکیب مورد نظر کم محلول می باشد.

با استفاده از استوکیومتری مقدار انحلال پذیری (گرم حل شونده در ۱۰۰ گرم حلال) کلسیم را به دست می آوریم. سپس به غلظت ppm تبدیل می کنیم:

دقت داشته باشید مقدار محلول بر غلظت مواد بی تاثیر است؛ چون محلول سیر شده است.

$$\underbrace{? \text{ g Ca}^{2+}}_{\text{انحلال پذیری Ca}^{2+}} = 0.21 \text{ g CaSO}_4 \times \frac{1 \text{ mol CaSO}_4}{136 \text{ g CaSO}_4}$$

$$\times \frac{1 \text{ mol Ca}^{2+}}{1 \text{ mol CaSO}_4} \times \frac{40 \text{ g Ca}^{2+}}{1 \text{ mol Ca}^{2+}} = 0.618 \text{ g Ca}^{2+}$$

$$\text{ppm} = \frac{\text{جرم حل شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 10^6 \Rightarrow \text{ppm} = \frac{0.618}{100} \times 10^6 = 618$$

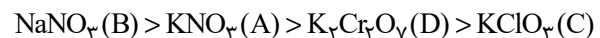
(شیمی ۱- صفحه های ۹۴ تا ۹۶ و ۱۰۰ تا ۱۰۳)

۶۲- گزینه «۴»

(هاری مهری زاده)

با توجه به این که جرم آب در هر چهار ظرف یکسان است و تغییر حجم هم رخ نداده، پس در رابطه چگالی حجم ثابت می ماند و هر چه جرم بیشتر باشد، چگالی بیشتر خواهد بود؛ بنابراین هر ترکیبی که در دمای ۲۰°C انحلال پذیری بیشتر داشته باشد، جرم و چگالی آن بیشتر است.

انحلال پذیری و چگالی در دمای ۲۰°C:

(شیمی ۱- صفحه های ۱۰۰ تا ۱۰۳)

۶۳- گزینه «۴»

(مهمر عظیمیان زواره)

انحلال پذیری پتاسیم نترات در دماهای ۵۵°C و ۳۰°C به ترتیب ۱۰۰ و ۴۰ گرم حل شونده در ۱۰۰ گرم آب می باشد؛ بنابراین می توان نوشت:

$$\text{رسوب } 270 \text{ g} = \frac{\text{رسوب } 60 \text{ g}}{\text{محلول } 200 \text{ g}} \times \text{محلول } 900 \text{ g} = ? \text{ g رسوب}$$

بررسی برخی گزینه ها:

گزینه «۱»: زیرا انحلال پذیری NaNO_3 نسبت به بقیه نمک ها بیشتر است.
گزینه «۳»: با توجه به انحلال پذیری یکسان NaCl و KCl در دمای ۳۵°C درصد جرمی این دو محلول با هم یکسان است.
(شیمی ۱- صفحه های ۹۶ و ۱۰۰ تا ۱۰۳)

۶۴- گزینه «۱»

(مهمر رضا پورفاوید)

با توجه به درصد جرمی محلول سیر شده در دمای ۶۰°C، می توان انحلال پذیری آن را در ۱۰۰ گرم آب به صورت زیر محاسبه کرد:
۲۰ گرم نمک + ۸۰ گرم آب = ۱۰۰ گرم محلول ۲۰ درصد جرمی

جرم نمک جرم آب

$$\begin{array}{cc} 80 \text{ g} & 20 \text{ g} \\ 100 & x \end{array} \Rightarrow x = \frac{100 \times 20}{80} = 25 \text{ g نمک}$$

با توجه به انحلال پذیری این نمک در دمای ۲۰°C، می توان معادله انحلال پذیری آن را به دست آورد:

$$S - S_1 = \frac{S_2 - S_1}{\theta_2 - \theta_1} (\theta - \theta_1) \Rightarrow S - 15 = \frac{25 - 15}{60 - 20} (\theta - 20)$$

$$\Rightarrow S - 15 = 0.25(\theta - 20) \Rightarrow S = 0.25\theta + 10$$

(شیمی ۱- صفحه های ۹۶ و ۱۰۰ تا ۱۰۳)

۶۵- گزینه «۲»

(امیر هاتمیان)

مقدار جرم نمک موجود در محلول اولیه را بر حسب گرم به دست می آوریم:

$$\text{نمک } 20 \text{ g} \times \frac{1000 \text{ g}}{1 \text{ kg}} \times \frac{1}{5} = \text{نمک } 4000 \text{ g}$$

$$\text{نمک } 3000 \text{ g}$$

$$\text{مقدار آب موجود در محلول} \leftarrow \text{آب } 12000 \text{ g} - 3000 \text{ g} = 9000 \text{ g}$$

انحلال پذیری این نمک در دمای ۶۰°C برابر ۸۰ است. یعنی به ازای هر ۱۰۰ گرم از حلال (آب)، حداکثر ۸۰ گرم از این نمک حل می شود. حال باید حساب کنیم که به ازای ۱۲۰۰۰ گرم آب حداکثر چقدر نمک دیگر می تواند در محلول حل شود تا محلول سیر شده حاصل شود. یعنی حداکثر جرم نمک قابل حل را محاسبه کنیم و جرم نمک موجود در محلول را از آن کم کنیم.

$$\text{نمک } 9600 \text{ g} = \frac{80 \text{ g نمک}}{100 \text{ g آب}} \times \text{آب } 12000 \text{ g} = \text{بیشترین مقدار نمک}$$

$$9600 - 3000 = 6600 \text{ g} = \text{جرم نمکی که می توان اضافه کرد}$$

پس حداکثر ۶۶۰۰ گرم نمک دیگر را می توان در محلول حل کرد.

(شیمی ۱- صفحه های ۱۰۰ تا ۱۰۳)

۶۶- گزینه «۲»

(روزبه رضوانی)

عبارت‌های (پ) و (ت) نادرست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(پ) جهت‌گیری آب به دلیل قطبی بودن مولکول آن است و مولکول آب از نظر بار الکتریکی خنثی می‌باشد.

(ت) اتم کوچک‌تر (H) سر مثبت و اتم بزرگ‌تر (O) سر منفی را تشکیل می‌دهد.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۷)

۶۷- گزینه «۳»

(مهمرضا پوریاوید)

در مورد مولکول‌های قطبی عواملی مانند میزان قطبیت مولکول، مقدار نیروهای جاذبه بین ذرات و جرم مولی بر روی نقطه جوش تأثیرگذار هستند؛ اما در مورد مولکول‌های ناقطبی جرم مولی چنین نقشی را ایفا می‌کند؛ بنابراین بین آن‌ها حداقل یک عامل مشترک (یعنی جرم مولی) وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از آنجا که گشتاور دوقطبی هیدروکربن‌ها در حدود صفر است، استفاده از این پارامتر برای بررسی روند تغییرات نقطه جوش مناسب نیست.

گزینه «۲»: در گروه هالوژن‌ها، F_2 و Cl_2 در حالت گازی بوده و Br_2 و I_2 به ترتیب مایع و جامد هستند.

گزینه «۴»: نیروی غالب بین مولکول‌های HF، پیوند هیدروژنی و نیروی بین مولکول‌های HBr تنها نیروی وان‌دروالسی است. به همین دلیل نقطه جوش HF که نیروی بین مولکولی قوی‌تری دارد، بالاتر است.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۹)

۶۸- گزینه «۱»

(سیرمهمرضا میرقائم)

به نیروهای جاذبه بین مولکولی (قطبی یا ناقطبی) به جز پیوندهای هیدروژنی، نیروی وان‌دروالسی گفته می‌شود. تنها گزینه‌ای که در آن نیروی جاذبه میان مولکول‌ها از نوع هیدروژنی نیست، گزینه «۱» است.

برهم‌کنش میان مولکول‌ها در ترکیب‌های HF، C_2H_5OH و H_2O از نوع هیدروژنی است.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۷)

۶۹- گزینه «۲»

(امیر ماثمیان)

عبارت‌های (الف) و (پ) درست هستند.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) ترکیبات هیدروژن‌دار عناصر گروه ۱۷ و ۱۵ مطابق جدول‌های صفحه ۱۰۷ کتاب درسی در دما و فشار اتاق به حالت گازی وجود دارند.

(ب) انحلال استون یا اتانول (مولکول قطبی) در آب (مولکول قطبی) و انحلال ید (مولکول ناقطبی) در هگزان (مولکول ناقطبی) از نوع مولکولی بوده و مواد حل‌شونده ماهیت خود را در محلول حفظ می‌کنند.

(پ) هر چه میزان جهت‌گیری مولکولی در میدان الکتریکی بیشتر باشد، آن ترکیب نسبت به ترکیب دیگر با جرم مولی مشابه، نقطه جوش بیشتری دارد.

(ت) محلول ید در هگزان بنفش رنگ است. گشتاور دو قطبی ید برابر صفر است.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۱۲)

۷۰- گزینه «۴»

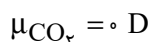
(علیرضا کیانی دوست)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نادرست؛ زیرا نقطه جوش ۳ عضو نخست این گروه (۱۵) زیر صفر و منفی است.

عبارت دوم: نادرست؛ علت تفاوت در خواص فیزیکی آب و هیدروژن سولفید تفاوت در قدرت نیروهای بین مولکولی آن‌ها یا همان تشکیل پیوند هیدروژنی در آب است.

عبارت سوم: درست؛

عبارت چهارم: نادرست؛ نیروی بین مولکولی در تعیین حالت فیزیکی نقش دارد. دقت کنید که حالت فیزیکی توسط نیروهای بین مولکولی تعیین می‌شود و برعکس این جمله درست نیست.

عبارت پنجم: نادرست؛ اتم اکسیژن در صورت برقراری پیوند هیدروژنی در مولکول‌های آب، ۲ نوع اتصال (کووالانسی و هیدروژنی) و حداکثر می‌تواند به تعداد ۲ اتصال با اتم‌های مولکول خود (کووالانسی) و ۲ اتصال با دیگر مولکول‌ها (هیدروژنی) داشته باشد.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۸)

۷۱- گزینه «۱»

(علیرضا کیانی دوست)

عبارت‌های اول و دوم درست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت سوم: به‌طور مثال CO_2 دارای $\mu = 0$ و آب مولکولی قطبی است، اما گاز CO_2 در آب حل می‌شود.

عبارت چهارم: با توجه به این‌که اتانول در آب حل شده و جاذبه مناسب برقرار می‌کند و همچنین نقطه جوش اتانول از آب کمتر است، تنها ۲ رابطه زیر درست می‌باشد.

$$\text{الف: } c > \frac{b+a}{2} \quad \text{ت: } c > b < a$$

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۱۱ و ۱۱۳ تا ۱۱۵)

۷۲- گزینه «۳»

(پیمان فواپوی میر)

فقط عبارت (الف) نادرست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) مخلوط ید در هگزان بنفش رنگ است.

(ب) اتانول ($\text{C}_2\text{H}_6\text{O}$) در مقایسه با استون ($\text{C}_3\text{H}_6\text{O}$) جرم مولی کمتری دارد اما به دلیل توانایی تشکیل پیوند هیدروژنی با مولکول‌های خود نقطه جوش بالاتری دارد.

(پ) در فرمول شیمیایی C_6H_{14} ، ۲۰ اتم و در فرمول شیمیایی $\text{C}_3\text{H}_6\text{O}$ ، ۱۰ اتم وجود دارد.

(ت) اتانول به عنوان حلال مواد دارویی، آرایشی و بهداشتی کاربرد دارد و به هر نسبتی در آب حل می‌شود.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۹)

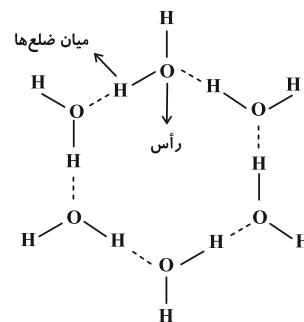
۷۳- گزینه «۲»

(ممیز زهی)

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست؛ میان مولکول‌های آب پیوند اشتراکی وجود ندارد.

(۲) درست؛ ساختار یخ به صورت زیر است:

در این ساختار اتم‌های اکسیژن در رأس شش ضلعی قرار می‌گیرند و شبکه‌ای مانند کندوی عسل به وجود می‌آورند.

(۳) نادرست؛ در ساختار آب به حالت مایع، مولکول‌ها به صورت نامنظم روی هم می‌لغزند.

(۴) نادرست؛ پیوند اشتراکی بین اتم‌ها به مراتب قوی‌تر از پیوند هیدروژنی بین مولکول‌ها است. چون در اثر حرارت ابتدا پیوند هیدروژنی بین مولکول‌ها شکسته می‌شود و در حالت بخار همچنان پیوندهای اشتراکی برقرار هستند. (شیمی ۱- صفحه ۱۰۸)

۷۴- گزینه «۱»

(پیمان فواپوی میر)

مطابق قانون هنری و نمودار صفحه ۱۱۵ کتاب درسی با n برابر شدن فشار انحلال پذیری گاز n برابر می‌شود. پس با کاهش فشار از 9 atm به $4/5 \text{ atm}$ ، انحلال پذیری O_2 از $0/04$ به $0/02$ گرم می‌رسد «در نتیجه از هر 100 g آب، $0/02 \text{ g}$ (از $0/02 - 0/04$) اکسیژن خارج می‌شود؛ بنابراین می‌توان جرم O_2 را به صورت زیر محاسبه کرد:

$$5000 \text{ g H}_2\text{O} \times \frac{0/02 \text{ g O}_2}{100 \text{ g H}_2\text{O}} = 1 \text{ g O}_2$$

محاسبه جرم KClO_3 :

$$? \text{ g KClO}_3 = 1 \text{ g O}_2 \times \frac{1 \text{ mol O}_2}{32 \text{ g O}_2} \times \frac{2 \text{ mol KClO}_3}{3 \text{ mol O}_2}$$

$$\times \frac{122/5 \text{ g KClO}_3}{1 \text{ mol KClO}_3} = 2/55 \text{ g KClO}_3$$

(شیمی ۱- ترکیبی- صفحه‌های ۷۷ تا ۸۰ و ۱۱۳ تا ۱۱۵)

۷۵- گزینه «۴»

(رضا مسکن)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دمای آب در ظرف (I) بیشتر است. زیرا با افزایش دما انحلال پذیری گاز در آب کاهش می‌یابد؛ بنابراین حجم گاز جمع‌آوری شده در بالای ظرف بیشتر است.

گزینه «۲»: گاز آزاد شده همان CO_2 است. ساختار لوویس آن به صورت $\text{:}\ddot{\text{O}}=\text{C}=\ddot{\text{O}}\text{:}$ است؛ همچنین CO_2 ، یک گاز گلخانه‌ای است.

گزینه «۳»: به علت تقارن در ساختار، CO_2 در میدان الکتریکی جهت‌گیری نمی‌کند و ناقطبی است؛ بنابراین $\mu = 0$ است.

گزینه «۴»: انحلال پذیری (در آب) گاز CO_2 از گاز NO بیشتر است، چون جرم مولی بیشتری دارد و اندکی با آب واکنش شیمیایی می‌دهد.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۷ و ۱۱۳ تا ۱۱۵)

۷۶- گزینه «۳»

(رضا مسکن)

طبق قانون هنری، با افزایش فشار گاز، انحلال پذیری گاز در آب بیشتر می‌شود. محور افقی نمودار، فشار گاز حل شده است و نه فشار هوا.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۵)

۷۷- گزینه «۳»

(رضا مسکن)

در فشار ۴ atm انحلال پذیری گاز A، ۴ برابر این مقدار در فشار ۱ atm می‌شود.

$$0/145 \times 4 = 0/58 \left(\frac{g}{100g H_2O} \right)$$

$$d = \frac{m}{V} \Rightarrow 1 = \frac{m}{2250} \Rightarrow m = 2250g \text{ محلول}$$

$$? g A = 2250g \text{ آب} \times \frac{0/58 g A}{100g \text{ آب}} = 13/05 g A$$

از آنجایی که درصد حجمی گاز A در هوا کم است، مطابق قانون هنری، می‌توان گفت که با باز شدن در بطری تقریباً تمامی گاز A خارج می‌شود.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۵)

۷۸- گزینه «۱»

(هدی بوعاری پور)

میانگین رد پای آب برای هر فرد در یک سال برابر با یک میلیون لیتر (یک میلیارد میلی‌لیتر) است.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۷)

۷۹- گزینه «۴»

(امیرمهر کنگرانی)

با توجه به شکل فقط مولکول‌های آب از غشا عبور می‌کنند. افزایش حجم مایع باعث می‌شود محلول سدیم کلرید بالا بیاید، سرریز شود و به داخل آب بریزد. عبور مولکول‌های آب از غشا باعث رقیق شدن محلول در قسمت A و کاهش مولاریته آن می‌شود، پس عبارت «آ» نادرست است. با پیشرفت فرایند و رقیق شدن محلول A، همچنین سرریز شدن قطره‌ها در مخزن B، غلظت محلول B زیاد می‌شود. این فرایند تا مساوی شدن غلظت

محلول A و B ادامه می‌یابد، پس عبارت «ب» درست است. این فرایند اسمز نام دارد که همانند متورم شدن حبوبات و میوه‌های خشک به صورت خودبه‌خودی و بدون مصرف انرژی صورت می‌گیرد، پس عبارت «پ» درست است. اگر در مخزن B، محلول آب نمک غلیظ‌تر محلول A داشته باشیم، جریان آب از محلول A به سوی محلول B از غشای نیمه‌تراوا برقرار می‌شود. در نتیجه حجم محلول A دیگر زیاد نمی‌شود تا با بالا رفتن مایع، قطره‌های C سرریز شود، پس عبارت «ت» درست است.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

۸۰- گزینه «۲»

(میلاد شیخ‌الاسلامی)

آب آشامیدنی: با توجه به نمودار، انحلال‌پذیری گاز اکسیژن در دمای $28^{\circ}C$ و $48^{\circ}C$ به ترتیب $0/8$ و $0/6$ میلی‌گرم در 100 گرم آب است. با این افزایش دما، از هر 100 گرم آب آشامیدنی به اندازه $0/2mg$ اکسیژن آزاد می‌شود. در ادامه جرم 10 لیتر آب آشامیدنی را به کمک چگالی به دست آورده و اکسیژن آزاد شده به ازای این مقدار آب را حساب می‌کنیم:

$$d = \frac{m}{V} \Rightarrow 1 = \frac{x}{10000mL} \Rightarrow x = 10000g \text{ آب آشامیدنی}$$

$$? g \text{ اکسیژن} = 10000g \text{ آب} \times \frac{0/2mg \text{ اکسیژن}}{100g \text{ آب}}$$

$$= 20mg O_2$$

آب دریا: انحلال‌پذیری گاز اکسیژن در دمای $8^{\circ}C$ و $31^{\circ}C$ به ترتیب $0/6$ و $0/4$ میلی‌گرم در 100 گرم آب است. میزان گاز آزاد شده در اثر این افزایش دما، $0/4$ میلی‌گرم به ازای 100 گرم آب است. محاسبات بالا را برای آب دریا نیز انجام می‌دهیم.

$$d = \frac{m}{V} \Rightarrow 1/2 = \frac{x}{10000mL} \Rightarrow x = 12000g \text{ آب دریا}$$

$$? g \text{ اکسیژن} = 12000g \text{ آب} \times \frac{0/4mg \text{ اکسیژن}}{100g \text{ آب}}$$

$$= 48mg O_2$$

جمع اکسیژن آزاد شده برابر با 68 میلی‌گرم یا همان $0/068$ گرم می‌باشد.

(شیمی ۱- صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۵ و ۱۱۶)

حسابان (۱) - نگاه به آینده

۸۱- گزینه «۱»

(بوار زنگنه قاسم آباری)

$$\begin{cases} a_1 = 37 \\ a_n = 25 \end{cases} \Rightarrow 3d = -12 \Rightarrow d = -4$$

حال باید ببینیم دنباله، چند جمله مثبت دارد:

$$a_n > 0 \Rightarrow a_1 + (n-1)d > 0 \Rightarrow 37 + (n-1)(-4) > 0$$

$$\Rightarrow n < 10/25 \Rightarrow \text{جمله مثبت } 10$$

پس مجموع ۱۰ جمله اول را حساب می‌کنیم:

$$\Rightarrow S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{10} = \frac{10}{2}(2 \times 37 + 9(-4)) = 190$$

(مسابان ۱- پیر و معارله- صفحه‌های ۲ تا ۴)

۸۲- گزینه «۱»

(عرفان صادقی)

$$\frac{x^4 + 1}{x^2} + \frac{x^2 - 1}{x} - 2 = 0 \Rightarrow (x^2 + \frac{1}{x^2}) + (x - \frac{1}{x}) - 2 = 0 \quad (1)$$

$$x - \frac{1}{x} = t \xrightarrow{\text{توان } 2} x^2 + \frac{1}{x^2} - 2(x)(\frac{1}{x}) = t^2$$

$$\Rightarrow x^2 + \frac{1}{x^2} - 2 = t^2 \Rightarrow x^2 + \frac{1}{x^2} = t^2 + 2$$

$$\xrightarrow{(1)} x(t^2 + 2) + t - 2 = 0 \Rightarrow t^2 + t = 0$$

$$\begin{cases} t = 0 \Rightarrow x - \frac{1}{x} = 0 \Rightarrow \frac{x^2 - 1}{x} = 0 \Rightarrow x^2 - 1 = 0 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = -1 \end{cases} \\ t = -1 \Rightarrow x - \frac{1}{x} = -1 \Rightarrow \frac{x^2 - 1}{x} = -1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow x^2 - 1 = -x \Rightarrow x^2 + x - 1 = 0 \Rightarrow S = \frac{-b}{a} = -1$$

$$\Rightarrow x^2 - 1 = -x \Rightarrow x^2 + x - 1 = 0 \Rightarrow S = \frac{-b}{a} = -1$$

$$\Rightarrow \text{مجموع جواب‌ها} = x_1 + x_2 + S = 1 + (-1) + (-1) = -1$$

(مسابان ۱- پیر و معارله- صفحه‌های ۷ تا ۹، ۱۳ و ۱۷ تا ۱۹)

۸۳- گزینه «۳»

(امسان غنی‌زاده)

اگر $||-3x|| = |x+2|$ ، آن‌گاه $1 - |3x| = \pm(x+2)$ ، پس داریم:

$$1 - |3x| = x + 2 \Rightarrow x + |3x| = -1 \quad (1)$$

$$1 - |3x| = -x - 2 \Rightarrow x - |3x| = -3 \quad (2)$$

برای هر کدام دو حالت در نظر می‌گیریم:

$$(1) \begin{cases} x > 0 \Rightarrow 4x = -1 \Rightarrow x = -\frac{1}{4} \\ x < 0 \Rightarrow -2x = -1 \Rightarrow x = \frac{1}{2} \end{cases}$$

$$(2) \begin{cases} x > 0 \Rightarrow -2x = -3 \Rightarrow x = \frac{3}{2} \\ x < 0 \Rightarrow 4x = -3 \Rightarrow x = -\frac{3}{4} \end{cases}$$

بنابراین معادله دو جواب قابل قبول دارد.

(مسابان ۱- پیر و معارله- صفحه‌های ۲۳ تا ۲۸)

۸۴- گزینه «۴»

(مجتبی نادری)

نمودار تابع $f(x)$ با انتقال نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ ، به دست می‌آید:

$$y = \sqrt{x} \xrightarrow{\text{واحد به سمت چپ}} y = \sqrt{x+1}$$

$$y = -\sqrt{x+1} \xrightarrow{\text{۲ واحد انتقال به سمت پایین}} y = -2 - \sqrt{x+1}$$

$$= a - \sqrt{x+b} \Rightarrow \begin{cases} a = -2 \\ b = 1 \end{cases} \Rightarrow (b, a) = (1, -2)$$

(مسابان ۱- تابع- صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

۸۵- گزینه «۱»

(ایمان پینی قروشان)

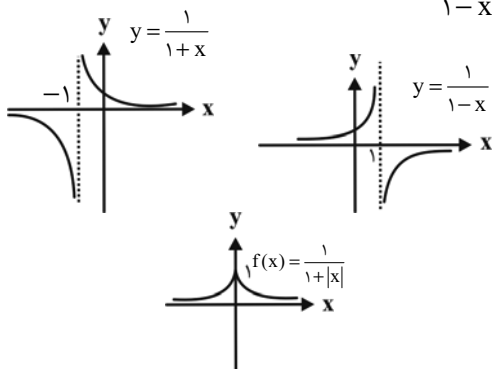
$$f(x) = \frac{1}{1+|x|} = \begin{cases} \frac{1}{1+x}, & x \geq 0 \\ \frac{1}{1-x}, & x < 0 \end{cases}$$

اگر نمودار $y = \frac{1}{x}$ را یک واحد به چپ ببریم، نمودار $y = \frac{1}{1+x}$ و اگر

نمودار $y = \frac{1}{x}$ را یک واحد به راست ببریم، نمودار $y = \frac{1}{x-1}$ حاصل

می‌شود و سپس نمودار را نسبت به محور x ها قرینه می‌کنیم تا

نمودار $y = \frac{1}{1-x}$ حاصل می‌شود.

(مسابان ۱- ترکیبی- صفحه‌های ۲۳ تا ۲۸، ۳۴ و ۳۵)

۸۶- گزینه «۳»

(مجتبی نادری)

دو تابع f و g را برابر می‌گوییم هرگاه: دامنه f و دامنه g با هم برابر باشند و به ازای هر x از دامنه یکسان داشته باشیم:

$$f(x) = g(x)$$

بررسی گزینه‌ها:

$$\begin{cases} f(x) = \frac{1}{x} \Rightarrow D_f = \mathbb{R} - \{0\} \\ g(x) = \frac{x}{x^2} \Rightarrow D_g = \mathbb{R} - \{0\} \end{cases} \Rightarrow D_f = D_g$$

گزینه «۱»:

$$g(x) = \frac{x}{x^2} = \frac{1}{x} = f(x)$$

بنابراین f و g برابرند.

$$\begin{cases} f(x) = \frac{x^2 + 1}{2x^2 + 2} \Rightarrow D_f = \mathbb{R} \\ g(x) = \frac{1}{2} \Rightarrow D_g = \mathbb{R} \end{cases} \Rightarrow D_f = D_g$$

گزینه «۲»:

$$f(x) = \frac{x^2 + 1}{2x^2 + 2} = \frac{x^2 + 1}{2(x^2 + 1)} = \frac{1}{2} = g(x)$$

بنابراین f و g برابرند.

$$\begin{cases} f(x) = \|x\| + x \Rightarrow D_f = \mathbb{R} \\ g(x) = |x - 3|x| \Rightarrow D_g = \mathbb{R} \end{cases} \Rightarrow D_f = D_g$$

گزینه «۳»:

$$\begin{cases} f(x) = \|x\| + x = \begin{cases} 2x & ; x \geq 0 \\ 0 & ; x < 0 \end{cases} \\ g(x) = |x - 3|x| = \begin{cases} 2x & ; x \geq 0 \\ -4x & ; x < 0 \end{cases} \end{cases} \Rightarrow f(x) \neq g(x)$$

$$\begin{cases} f(x) = 4x - 3 \Rightarrow D_f = \mathbb{R} \\ g(x) = \frac{\lambda x - 6}{2} \Rightarrow D_g = \mathbb{R} \end{cases} \Rightarrow D_f = D_g$$

گزینه «۴»:

$$\Rightarrow g(x) = \frac{\lambda x - 6}{2} = \frac{2(4x - 3)}{2} = 4x - 3 = f(x)$$

بنابراین f و g برابرند.

(مسئله ۱- تابع - صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۸۷- گزینه «۱»

(پوار زنگنه قاسم آباری)

$$[2x] = 2x \Rightarrow 3x \leq 2x < 3x + 1 \Rightarrow -1 < x \leq 0$$

عبارت $[2x]$ ، مساوی عددی صحیح است، لذا طرف راست هم باید عددی صحیح مانند k باشد: ($k \in \mathbb{Z}$)

$$3x = k \Rightarrow x = \frac{k}{3} \Rightarrow -1 < \frac{k}{3} \leq 0 \Rightarrow -3 < k \leq 0$$

$$\Rightarrow k \in \{-2, -1, 0\} \Rightarrow x = \left\{ -\frac{2}{3}, -\frac{1}{3}, 0 \right\}$$

(مسئله ۱- تابع - صفحه‌های ۴۹ تا ۵۳)

۸۸- گزینه «۲»

(مجتبی نادری)

نمودار توابع $y = 2x + 1$ و $y = x + a$ ، خطوطی با شیب مثبت و یک به یک هستند، بنابراین کافی است برد آن‌ها، اشتراکی نداشته باشد:

$$\begin{cases} y = 2x + 1 \xrightarrow{x \leq 1} y \leq 3 \Rightarrow R_1 = (-\infty, 3] \\ y = x + a \xrightarrow{x > 1} y > 1 + a \Rightarrow R_2 = (1 + a, +\infty) \end{cases}$$

برای آن که $R_1 \cap R_2 = \emptyset$ باشد، باید $3 \leq 1 + a$ باشد، لذا $a \geq 2$ و این یعنی؛ کمترین مقدار a برابر با ۲ است.

(مسئله ۱- تابع - صفحه‌های ۵۵ تا ۵۷)

۸۹- گزینه «۱»

(علی شهبازی)

$$y = -\sqrt{1-x} + 1 \quad (y \leq 1)$$

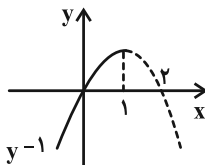
ابتدا، وارون تابع را به دست می‌آوریم:

$$y = -\sqrt{1-x} + 1 \Rightarrow \sqrt{1-x} = 1 - y \Rightarrow 1 - x = 1 + y^2 - 2y$$

$$\Rightarrow x = -y^2 + 2y \Rightarrow y^{-1} = -x^2 + 2x, \quad x \leq 1$$

نمودار y^{-1} ، از نواحی اول و سوم می‌گذرد.

$$D_{y^{-1}} = (-\infty, 1]$$

(مسئله ۱- تابع - صفحه‌های ۴۶ تا ۴۸ و ۵۷ تا ۶۲)

۹۰- گزینه «۴»

(عباس طاهرقانی)

ابتدا، نمودار توابع داده شده را رسم می‌کنیم. اگر هر خط موازی محور x ها، نمودار تابع را حداکثر در یک نقطه قطع کند، تابع یک به یک است.

گزینه «۱»:

$$\Rightarrow y = \begin{cases} x & , x \geq 0 \\ -x & , x < 0 \end{cases}$$

یک به یک نیست.

گزینه «۲»:

$$\Rightarrow y = \begin{cases} 2x & , x \geq 0 \\ 0 & , x < 0 \end{cases}$$

یک به یک نیست.

گزینه «۳»:

$$\Rightarrow y = \begin{cases} 0 & , x \geq 0 \\ 2x & , x < 0 \end{cases}$$

یک به یک نیست.

گزینه «۴»:

$$\Rightarrow y = \begin{cases} x & , x \geq 0 \\ 3x & , x < 0 \end{cases}$$

یک به یک است.

(مسئله ۱- تابع - صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

حسابان (۱) - سوالات آشنا

گزینه «۱»

(کتاب اول)

فرض کنید α و β ، ریشه‌های معادله $x^2 - 2x - 4 = 0$ باشند؛ در نتیجه داریم:

$$S = \alpha + \beta = 2 \text{ و } P = \alpha\beta = -4$$

حال معادله جدیدی را می‌خواهیم که ریشه‌های آن، α^2 و β^2 باشند:

$$S_{\text{ج}} = \alpha^2 + \beta^2 = (\alpha + \beta)^2 - 2\alpha\beta = S^2 - 2P = 12$$

$$P_{\text{ج}} = \alpha^2\beta^2 = (\alpha\beta)^2 = P^2 = 16$$

معادله جدید را با استفاده از $x^2 - S_{\text{ج}}x + P_{\text{ج}} = 0$ می‌نویسیم:

$$x^2 - 12x + 16 = 0$$

و در نتیجه $b = -12$ ، $c = 16$ و مقدار $c - b = 28$ می‌باشد.

(مسئله ۱- پیر و معارله - صفحه‌های ۷ تا ۹)

گزینه «۳»

(کتاب اول)

با توجه به دامنه عبارت‌های رادیکالی داریم:

$$\left. \begin{array}{l} x \geq 0 \\ x - 1 \geq 0 \Rightarrow x \geq 1 \\ x - 2 \geq 0 \Rightarrow x \geq 2 \end{array} \right\} \cap \rightarrow x \geq 2$$

کمترین مقداری که می‌تواند این عبارت بگیرد، $x = 2$ است، پس به ازای $x = 2$ داریم:

$$\sqrt{2} + 1 + 0 \neq 1$$

در نتیجه؛ کمترین مقدار سمت چپ برابر $(1 + \sqrt{2})$ است و در هیچ

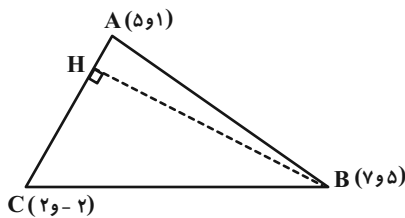
حالتی برابر ۱ نمی‌شود، بنابراین معادله، جواب حقیقی ندارد.

(مسئله ۱- پیر و معارله - صفحه‌های ۲۰ تا ۲۲)

گزینه «۱»

(کتاب اول)

ابتدا یک شکل فرضی از مسئله رسم می‌کنیم:

برای محاسبه طول ارتفاع وارد بر AC؛ یعنی $|BH|$ ؛ باید فاصله نقطه B تا ضلع AC را بدست بیاوریم.

ابتدا، معادله ضلع AC را می‌نویسیم:

$$m_{AC} = \frac{1 - (-2)}{5 - 2} = 1$$

$$\Rightarrow L_{AC}: y - 1 = 1(x - 5) \Rightarrow L_{AC}: x - y - 4 = 0$$

حال فاصله نقطه B تا خط AC را بدست می‌آوریم:

$$BH = \frac{|7 - 5 - 4|}{\sqrt{1^2 + (-1)^2}} = \frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}$$

(مسئله ۱- پیر و معارله - صفحه‌های ۲۹ تا ۳۶)

گزینه «۳»

(کتاب اول)

در توابع گویا، ریشه‌های مخرج، عضو دامنه تابع نیستند، پس با توجه به

دامنه داده شده اعداد ۱ و $\frac{1}{2}$ ، ریشه‌های مخرج تابع $f(x)$ هستند:

$$mx^2 - 6x + n = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 1 \rightarrow m - 6 + n = 0 \\ x = \frac{1}{2} \rightarrow \frac{1}{4}m - 3 + n = 0 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{پایین-بالا}} m - 6 + n - \frac{1}{4}m + 3 - n = 0$$

$$\Rightarrow \frac{3}{4}m = 3 \Rightarrow m = 4, \quad m - 6 + n = 0 \xrightarrow{m=4} n = 2$$

ضابطه تابع f برابر است با:

$$f(x) = \frac{2x + 7}{4x^2 - 6x + 2} \xrightarrow{x = -\frac{1}{2}} f\left(-\frac{1}{2}\right) = \frac{-1 + 7}{1 + 3 + 2} = \frac{6}{6} = 1$$

(مسئله ۱- تابع - صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۹۵- گزینه «۱»

(کتاب اول)

چون $f(x)$ و $g(x)$ با هم برابرند، پس به ازای هر x مقدار این دو تابع برابر است. به دلخواه دو مقدار برای x در تساوی $f(x) = g(x)$ قرار می‌دهیم تا a و b را پیدا کنیم. یا اگر کمی دقت کنیم با قرار دادن فقط $x = 0$ به جواب می‌رسیم.

$$f(0) = g(0) \Rightarrow \frac{0-a}{0-3} = 0 + b \Rightarrow \frac{a}{3} = b \Rightarrow \frac{a}{b} = 3$$

(مسئله‌های ۴۱ تا ۴۳)

۹۶- گزینه «۱»

(کتاب اول)

$$\begin{cases} [x+3] = [x] + 3 \\ [x+2] = [x] + 2 \end{cases} \Rightarrow [x] + 3 + [x] + 2 = 5$$

$$\Rightarrow 2[x] = 0 \Rightarrow [x] = 0 \Rightarrow 0 \leq x < 1 \Rightarrow x \in [0, 1)$$

(مسئله‌های ۴۹ تا ۵۳)

۹۷- گزینه «۴»

(کتاب اول)

در توابع وارون پذیر می‌دانیم:

$$f^{-1}(a) = b \Rightarrow f(b) = a$$

$$f^{-1}(2) = -3 \Rightarrow f(-3) = 2 \Rightarrow \frac{a+1}{-3+2} - 1 = 2$$

$$\Rightarrow \frac{a+1}{-1} = 3 \Rightarrow a = -4$$

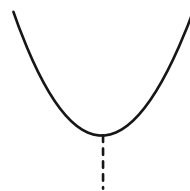
(مسئله‌های ۵۷ تا ۶۲)

۹۸- گزینه «۳»

(کتاب اول)

طول رأس سهمی در تابع درجه ۲، یک نقطهٔ مرزی برای یک به یک بودن است.

$$f(x) = 2x^2 + 12x - 1$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-12}{2(2)} = \frac{-12}{4} = -3$$

$$x_S = -\frac{b}{2a} = -3$$

$$\text{بازهٔ وارون‌پذیر} \rightarrow]-3, +\infty) \text{ یا }]-\infty, -3)$$

هر بازه‌ای که زیرمجموعهٔ یکی از این دو بازه باشد، تابع درجه ۲ در آن بازه، وارون‌پذیر و لذا یک به یک است. تنها گزینه‌ای که این شرط را دارد، گزینه «۳» است.

(مسئله‌های ۵۴ تا ۵۷)

۹۹- گزینه «۴»

(کتاب اول)

روش اول: ضابطهٔ وارون تابع داده شده را حساب می‌کنیم.

$$y = \frac{3}{4}x - 6 \xrightarrow{\text{با } x \text{ بر حسب } y \text{ به دست می‌آوریم}} \frac{(y+6)(4)}{3} = x$$

$$\text{جای } x \text{ و } y \text{ را عوض می‌کنیم} \rightarrow y^{-1} = \frac{4}{3}x + 8$$

$$\xrightarrow{y=0} 0 = \frac{4}{3}x + 8 \Rightarrow \frac{4}{3}x = -8 \Rightarrow x = -6$$

روش دوم: سؤال، مقدار $f^{-1}(a) = 0$ را می‌خواهد. لذا داریم:

$$f^{-1}(a) = 0 \Rightarrow f(0) = a \xrightarrow{x=0} y = \frac{3}{4}(0) - 6$$

$$\Rightarrow y = -6 \Rightarrow a = -6$$

(مسئله‌های ۵۷ تا ۶۲)

۱۰۰- گزینه «۳»

(کتاب اول)

قرینهٔ یک تابع یک به یک مانند f نسبت به خط $y = x$ ، همان وارون تابع f است، پس $g(x)$ ، همان وارون تابع f ، یعنی f^{-1} است:

$$g(x) = f^{-1}(x)$$

$$g(10) = f^{-1}(10) \Rightarrow f(x) = x + 3\sqrt{x} = 10 \Rightarrow x = 4$$

$$g(4) = f^{-1}(4) \Rightarrow f(x) = x + 3\sqrt{x} = 4 \Rightarrow x = 1$$

$$\Rightarrow g(4) + g(10) = 1 + 4 = 5$$

(مسئله‌های ۵۷ تا ۶۲)

هندسه (۲) - نگاه به آینده

۱۰۱- گزینه «۴»

(مفهم عمیری)

در هر چند ضلعی محیطی، نیمسازهای زوایای داخلی یکدیگر را در یک نقطه قطع می‌کنند که این نقطه مرکز دایرهٔ محاطی چندضلعی است.

(هنر سه ۲- صفحه ۲۵)

۱۰۲- گزینه «۲»

(هئانه اتفاقی)

می‌دانیم طول مماس‌های رسم شده از یک نقطهٔ خارج دایره بر آن دایره برابر یکدیگرند، بنابراین داریم:

$$DQ = DP \Rightarrow 2x = 8 \Rightarrow x = 4$$

$$BM = BN \Rightarrow 3x = 6y \Rightarrow 12 = 6y \Rightarrow y = 2$$

$$ABCD \text{ محیط} = AB + BC + CD + AD$$

$$= (AM + BM) + (BN + CN) + (CP + DP) + (AQ + DQ)$$

$$= 2(BM + CN + DP + AQ)$$

$$= 2(12 + 4 + 8 + 5) = 58$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۰۳- گزینه «۲»

(هئانه اتفاقی)

اگر طول قاعده و ساق مثلث را به ترتیب با a و b نمایش دهیم، آن‌گاه نصف محیط این مثلث برابر است با:

$$P = \frac{a + 2b}{2} = \frac{a}{2} + b$$

$$\left. \begin{aligned} r &= \frac{S}{P} = \frac{30}{\frac{a}{2} + b} \\ r_b &= \frac{S}{P - b} = 10 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{r}{r_b} = \frac{\frac{S}{\frac{a}{2} + b}}{\frac{S}{P - b}} = \frac{r}{r_b} = \frac{2}{3}$$

$$\Rightarrow \frac{P - b}{P} = \frac{2}{3} \Rightarrow \frac{\frac{a}{2} + b}{\frac{a}{2} + b} = \frac{2}{3} \Rightarrow \frac{3a}{2} = \frac{3a}{2} + 3b$$

$$\Rightarrow 2a = 3b \Rightarrow \frac{b}{a} = \frac{2}{3}$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۰۴- گزینه «۱»

(فریر غلامی)

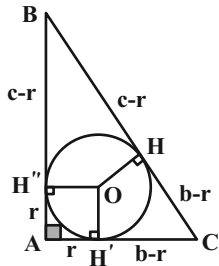
در شکل رسم شده، چهارضلعی $OH'AH''$ مربع است،

بنابراین $AH' = AH'' = r$ و در نتیجه:

$$CH' = AC - AH' = b - r, \quad BH'' = AB - AH'' = c - r$$

بنابراین $BH = c - r$ و $CH = b - r$ (طول مماس‌های رسم شده از

نقطه‌ای خارج دایره، با هم برابرند).

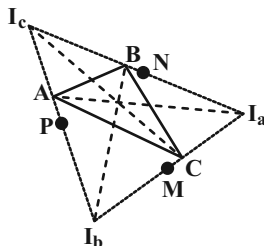
$$BC = a \Rightarrow BH + CH = a \Rightarrow c - r + b - r = a$$

$$\Rightarrow b + c = 2r + a$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۰۵- گزینه «۲»

(امیرمهم کریمی)

می‌دانیم نیمساز داخلی و خارجی در هر زاویه بر هم عمودند

پس $\angle I_c \hat{C} I_a = 90^\circ$. به‌طور مشابه $I_a I_b I_c$ بر $I_a A$ و $I_b B$ بر $I_b B$ و $I_c C$ بر $I_c C$ عمود می‌باشد (در حقیقت مرکز دایره محاطی مثلث ABC محل تقاطع ارتفاع‌های مثلث $I_a I_b I_c$ است). حال چون مثلث $I_b B I_c$ قائم‌الزاویه است،

پس $BP = \frac{I_b I_c}{2}$ به‌طور مشابه $AM = \frac{I_a I_b}{2}$ و $CN = \frac{I_a I_c}{2}$

مجموع $BP + AM + CN$ برابر با نصف محیط مثلث $I_a I_b I_c$ است که برابر 10 می‌باشد.

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۰۶- گزینه «۴»

(امیرفرسین ایوب‌میبوب)

فرض کنید شعاع دایرهٔ کوچکتر برابر R و طول خط‌المركزین دو دایره برابر d باشد. در این صورت داریم:

$$\sqrt{d^2 - (2R - R)^2} = 3\sqrt{d^2 - (2R + R)^2}$$

$$\Rightarrow \sqrt{d^2 - R^2} = 3\sqrt{d^2 - 9R^2} \xrightarrow{\text{توان } 2}$$

$$d^2 - R^2 = 9(d^2 - 9R^2) \Rightarrow d^2 - R^2 = 9d^2 - 81R^2$$

$$\Rightarrow 8d^2 = 80R^2 \Rightarrow d^2 = 10R^2 \Rightarrow d = \sqrt{10}R$$

$$\frac{\text{طول خط‌المركزین}}{\text{شعاع دایرهٔ بزرگتر}} = \frac{d}{2R} = \frac{\sqrt{10}R}{2R} = \frac{\sqrt{10}}{2}$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۰۹- گزینه «۳»

(معمّر قنّان)

$$\widehat{C} = \frac{\widehat{CD}}{2} \Rightarrow 3x = \frac{\widehat{CD}}{2} \Rightarrow \widehat{CD} = 6x$$

(زاویه ظلّی)

$$\widehat{A} = \frac{\widehat{CE}}{2} \Rightarrow 4x = \frac{\widehat{CE}}{2} \Rightarrow \widehat{CE} = 8x$$

(زاویه محاطی)

$$\Rightarrow \widehat{DE} = 8x - 6x = 2x$$

$$\widehat{B} = \frac{\widehat{AC} - \widehat{DE}}{2} \Rightarrow x = \frac{\widehat{AC} - 2x}{2} \Rightarrow \widehat{AC} = 4x$$

$$\widehat{AC} + \widehat{CD} + \widehat{DE} = 180^\circ \Rightarrow 4x + 6x + 2x = 180^\circ$$

$$\Rightarrow 12x = 180^\circ \Rightarrow x = 15^\circ$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۱۱۰- گزینه «۱»

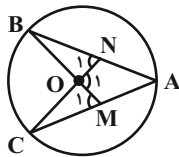
(امیر حسین ابومصوب)

$$\widehat{A} = \frac{\widehat{BC}}{2} = 36^\circ \Rightarrow \widehat{BC} = 72^\circ \Rightarrow \widehat{BOC} = 72^\circ$$

(زاویه محاطی)

$$\left. \begin{array}{l} OB = OC = R \\ ON = OM \\ \widehat{BON} = \widehat{COM} \text{ (متقابل به رأس)} \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{(ضضض)}} \triangle BON \cong \triangle COM$$

$$\Rightarrow \widehat{N}_1 = \widehat{M}_1 \quad (1)$$

مجموع زوایای چهارضلعی AMON برابر 360° است، پس داریم:

$$\widehat{A} + (180^\circ - \widehat{M}_1) + \widehat{O}_1 + (180^\circ - \widehat{N}_1) = 360^\circ$$

$$\Rightarrow 36^\circ + 72^\circ = \widehat{M}_1 + \widehat{N}_1 \xrightarrow{(1)} 2\widehat{M}_1 = 108^\circ$$

$$\Rightarrow \widehat{M}_1 = 54^\circ$$

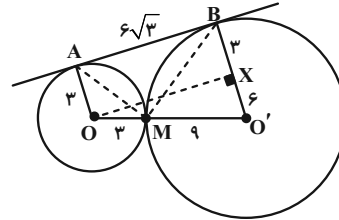
$$\triangle ABM \text{ : زاویه خارجی است } \Rightarrow \widehat{M}_1 = \widehat{A} + \widehat{MBA}$$

$$\Rightarrow 54^\circ = 36^\circ + \widehat{MBA} \Rightarrow \widehat{MBA} = 18^\circ$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۱۰۷- گزینه «۲»

(امیرمعمّر کریمی)

می‌دانیم طول مماس مشترک خارجی از رابطه $d = 2\sqrt{RR'}$ به دست

$$AB = 2\sqrt{3 \times 9} = 6\sqrt{3}$$

می‌آید. پس داریم:

$$O'X = O'B - BX = O'B - OA = 9 - 3 = 6$$

از طرفی:

$$OO' = OM + MO' = 3 + 9 = 12$$

$O'X$ نصف OO' است، پس $\widehat{XOO'} = 30^\circ$ و $\widehat{OO'X} = 60^\circ$ است. حال داریم:

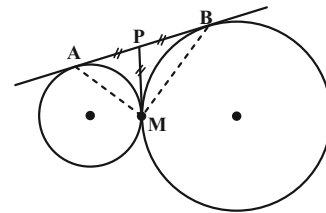
$$\widehat{ABM} = \frac{\widehat{BM}}{2} = \frac{\widehat{OO'X}}{2} = \frac{60^\circ}{2} = 30^\circ$$

$$AM = \frac{AB}{2} = 3\sqrt{3}$$

پس $\widehat{AMB} = 90^\circ$

نکته: در شکل زیر، AB مماس مشترک خارجی دو دایره و نقطه M

تنها نقطه مشترک دو دایره است. مثلث AMB در رأس M قائم‌الزاویه است، زیرا میانه MP (وارد بر ضلع AB) نصف ضلع AB است.

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۲۰ تا ۲۲)

۱۰۸- گزینه «۳»

(امیرمعمّر کریمی)

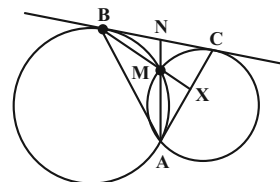
$$BN^2 = MN \times NA$$

چون $BN = CN$ پس $CN^2 = MN \times NA$

از طرفی چون $\frac{AM}{AN} = \frac{2}{3}$ و AN میانه مثلث ABC است پس M

مرکز هم‌رسی میانه‌های مثلث ABC است پس BX میانه است

$$\frac{CX}{XA} = 1 \text{ و}$$

(هنر سه ۲- صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

فیزیک (۲) - نگاه به آینده

۱۱۱ - گزینه «۱»

(مهری شریفی)

با استفاده از رابطه قانون کولن داریم:

$$F_r = 0 \rightarrow k \frac{|q'_A| |q'_B|}{r^2} = 0 \xrightarrow{x < 100} |q'_B| = 0$$

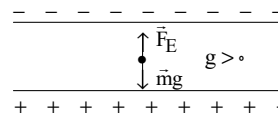
$$q'_B = q_B + \frac{x}{100} q_A = 0 \Rightarrow q_B = -\frac{x}{100} q_A \Rightarrow q_A q_B < 0$$

$$|q_B| = \left| -\frac{x}{100} q_A \right| \Rightarrow |q_A| > |q_B|$$

(فیزیک ۲ - الکتروسیته ساکن - صفحه‌های ۵ تا ۷)

۱۱۲ - گزینه «۱»

(میهنی کلونیان)

مطابق با شکل بالا، ذره باردار در جهت نیروی وزن و خلاف جهت نیروی الکتریکی وارد بر آن جابجا می‌شود. بنابراین کار نیروی وزن وارد بر ذره، مثبت و کار نیروی الکتریکی وارد بر آن منفی است، بنابراین داریم:

$$W_{mg} = -\Delta U_{mg} = +9 \times 10^{-3} \text{ J}$$

$$W_E = -\Delta U_E = -3 \times 10^{-3} \text{ J}$$

طبق قضیه کار - انرژی جنبشی می‌توان نوشت:

$$W_t = \Delta K \Rightarrow W_E + W_{mg} = \frac{1}{2} m (v_B^2 - v_A^2)$$

$$\frac{W_E = -3 \times 10^{-3} \text{ J}; m = 4 \times 10^{-3} \text{ kg}}{W_{mg} = 9 \times 10^{-3} \text{ J}; v_A = 0}$$

$$(-3 \times 10^{-3}) + (9 \times 10^{-3}) = 2 \times 10^{-3} v_B^2$$

$$\Rightarrow v_B^2 = 3 \Rightarrow v_B = \sqrt{3} \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

(فیزیک ۲ - الکتروسیته ساکن - صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

۱۱۳ - گزینه «۱»

(کتاب آبی)

$$\Delta V = \frac{\Delta U_E}{q} \Rightarrow \Delta U_E = q \Delta V = -30 \times 10^{-6} \times (+12)$$

$$\Delta U_E = -360 \mu\text{J}$$

بنابراین انرژی پتانسیل الکتریکی آن ۳۶۰ میکروژول کاهش می‌یابد. (بار منفی در خلاف جهت میدان حرکت می‌کند، بنابراین کار خودبه‌خود انجام می‌شود. پس قطعاً انرژی پتانسیل کاهش می‌یابد).

(فیزیک ۲ - الکتروسیته ساکن - صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵)

۱۱۴ - گزینه «۲»

(سعید شرق)

$$C = \kappa \epsilon_0 \frac{A}{d} = 4 \times 9 \times 10^{-12} \times \frac{10^{-4}}{0.3 \times 10^{-3}}$$

$$= 12 \times 10^{-12} \text{ F} = 12 \text{ pF}$$

$$\text{ولت برای خازن } V_{\text{max}} = Ed = 10000 \times 0.3 = 3000$$

$$U = \frac{1}{2} C V_{\text{max}}^2 = \frac{1}{2} \times 12 \times 10^{-12} \times (3000)^2 = 54 \mu\text{J}$$

(فیزیک ۲ - الکتروسیته ساکن - صفحه‌های ۳۲ تا ۴۰)

۱۱۵ - گزینه «۲»

(مصطفی واثقی)

با توجه به متن سؤال مساحت یک وجه دی‌الکتریک به عنوان مساحت صفحه خازن و ضخامت آن به عنوان فاصله صفحات خازن در نظر گرفته می‌شود:

$$C = \kappa \epsilon_0 \frac{A}{d} \Rightarrow \begin{cases} C_{\text{max}} \propto \frac{A_{\text{max}}}{d_{\text{min}}} = \frac{4 \times 3}{2} = 6 \\ C_{\text{min}} \propto \frac{A_{\text{min}}}{d_{\text{max}}} = \frac{3 \times 2}{4} = \frac{3}{2} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{C_{\text{max}}}{C_{\text{min}}} = \frac{6}{\frac{3}{2}} = 4$$

(فیزیک ۲ - الکتروسیته ساکن - صفحه‌های ۳۲ تا ۳۷)

۱۱۶- گزینه «۴»

(مصیب قنبری)

ابتدا بار گذرنده از مدار را به دست می آوریم:

$$\Delta q = I \Delta t \Rightarrow \Delta q = 0.15 \times 10^{-3} \times 1 / 5 \times 3600 = 0.11 \text{ A.s}$$

$$= 0.11 \text{ C} \xrightarrow{C=1 \text{ dC}} \Delta q = 1 / 1 \text{ dC}$$

حال با داشتن Δq و ولتاژ باتری انرژی ای را که باتری به مدار می دهد، به دست می آوریم:

$$U = V \Delta q \Rightarrow U = 5 \times 0.11 = 0.55 \text{ J}$$

(فیزیک ۲- جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم- صفحه های ۴۶ تا ۴۸)

۱۱۷- گزینه «۳»

(سعید شرق)

می دانیم در دمای ثابت مقاومت الکتریکی به طول سیم، مقاومت ویژه و سطح مقطع بستگی دارد و داریم:

$$R = \rho \frac{L}{A} \Rightarrow \frac{R_2}{R_1} = \frac{\rho_2}{\rho_1} \times \frac{L_2}{L_1} \times \frac{A_1}{A_2}$$

چون جرم سیم $\frac{1}{3}$ برابر شده، با توجه به چگالی ثابت، پس حجم آن نیز $\frac{1}{3}$

برابر باید باشد.

$$V_2 = \frac{1}{3} V_1$$

$$A_2 L_2 = \frac{1}{3} A_1 L_1 \Rightarrow \frac{L_2}{L_1} = \frac{1}{3} \frac{A_1}{A_2}$$

$$\frac{L_2}{L_1} = \frac{1}{2} \rightarrow \frac{1}{2} = \frac{1}{3} \frac{A_1}{A_2} \Rightarrow \frac{A_1}{A_2} = \frac{3}{2}$$

$$R = \rho \frac{L}{A} \text{ و } \frac{R_2}{R_1} = \frac{\rho_2}{\rho_1} \times \frac{L_2}{L_1} \times \frac{A_1}{A_2}$$

پس داریم:

$$\frac{R_2}{R_1} = \frac{1}{1} \times \frac{1}{2} \times \frac{3}{2} = \frac{3}{4}$$

(فیزیک ۲- جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم- صفحه های ۵۱ و ۵۲)

۱۱۸- گزینه «۱»

(پوریا علاقه مند)

معمولاً برای سؤالات واحد یک کمیت، بهتر است ابتدا یکاها را بر حسب کمیت بنویسیم.

آمپر $\xleftarrow{\text{یکای}}$ جریان (I) و ساعت $\xleftarrow{\text{یکای}}$ زمان (t)،

یعنی در طرف راست تساوی $I \times t$ داریم و می دانیم که: $q = It$ که q نماد کمیت بار الکتریکی است.

واحد اصلی q در SI برابر با کولن می باشد، یعنی: $1 \text{ Ah} = 3600 \text{ C}$

(فیزیک ۲- جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم- صفحه های ۴۷ و ۴۸)

۱۱۹- گزینه «۲»

(پوریا علاقه مند)

با توجه به قانون اهم می دانیم که R در مقاومتهای اهمی با تغییر جریان و ولتاژ ثابت می ماند.

$$R = \frac{V}{I} \rightarrow V = RI \xrightarrow{V_2 = 4V_1} I_2 = 4I_1$$

یعنی جریان نیز ۴ برابر می شود ولی خواسته سؤال بار الکتریکی (q) است.

$$I = \frac{\Delta q}{\Delta t} \Rightarrow \frac{I_2}{I_1} = \frac{\Delta q_2}{\Delta q_1} \xrightarrow{\frac{I_2}{I_1} = 4} \Delta q_2 = 4 \Delta q_1 \text{ پس داریم:}$$

یعنی بار الکتریکی عبوری نیز ۴ برابر می شود.

(فیزیک ۲- جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم- صفحه های ۴۷، ۴۹ و ۵۰)

۱۲۰- گزینه «۴»

(عرفان عسکریان پایوان)

با توجه به اینکه بارهای ابتدایی q و ۴q هستند، خواسته اصلی سؤال در واقع، $q - 4q = 3q$ است.

$$I = \frac{\Delta q}{\Delta t} = \frac{q_{\text{عبوری}}}{\Delta t}$$

$$\Rightarrow q_{\text{عبوری}} = I \times \Delta t = 1 \text{ mA} \times 3 \text{ ms} = 3 \mu\text{C} \quad (\text{I})$$

$$q' = \frac{q_A + q_B}{2} = \frac{q + 4q}{2} = \frac{5}{2} q \text{ : بار هر کره پس از بستن کلید k}$$

$$q_{\text{عبوری}} = |q_A - q'| = |q - \frac{5}{2} q| = \frac{3}{2} q \quad (\text{II})$$

$$\xrightarrow{\text{I, II}} \frac{3}{2} q = 3 \mu\text{C} \Rightarrow q = 2 \mu\text{C}$$

$$\Rightarrow 3q = 6 \mu\text{C}$$

(فیزیک ۲- جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم- صفحه های ۴۶ تا ۴۸)

شیمی (۲) - نگاه به آینده

۱۲۱- گزینه «۱»

(امدرفشا پشانی پور)

قلع چکش خوار است، اما ژرمانیم شکننده است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: سرب و ژرمانیم هر دو دارای سطح صیقلی هستند.

گزینه «۳»: قلع و کربن هر دو جریان برق را از خود عبور می‌دهند.

گزینه «۴»: سرب و قلع هر دو فلز و رسانای گرما هستند.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۷ تا ۹)

۱۲۲- گزینه «۲»

(مهم اسپرهم)

دومین عنصر گروه ۱۴ جدول دوره‌ای، سیلیسیم است که رسانایی الکتریکی

کمی دارد و در واکنش با دیگر اتم‌ها الکترون به اشتراک می‌گذارد.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۷ تا ۹)

۱۲۳- گزینه «۱»

(فرزاد رشایی)

شکل از چپ به راست به ترتیب مربوط به واکنش فلزهای لیتیم، سدیم و

پتاسیم با گاز کلر است. فلزهای لیتیم، سدیم و پتاسیم، متعلق به فلزات

قلیایی و به ترتیب در دوره‌های دوم، سوم و چهارم جدول تناوبی قرار دارند.

بررسی برخی گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در شکل (الف)، فلز لیتیم (۳Li) با گاز کلر واکنش می‌دهد و

به Li^+ با آرایش الکترونی $1s^2$ تبدیل می‌شود و به آرایش هشت‌تایی نمی‌رسد.

گزینه «۴»: عنصر مربوط به شکل (پ)، فلز پتاسیم است و دارای شعاع

اتمی بزرگ‌تری نسبت به دیگر فلزات موجود در شکل می‌باشد و آسان‌تر

الکترون از دست می‌دهد.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۱۰ تا ۱۳)

۱۲۴- گزینه «۱»

(فرزین بوستانی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: چون زیرلایه d ، گنجایش ۴ و ۹ الکترون را ندارد، پس فقط ۸

نوع گنجایش مختلف دارد: $d^1, d^2, d^3, d^4, d^5, d^6, d^7, d^8, d^9$

گزینه «۲»: تمام کاتیون‌های دسته d رنگی نمی‌باشند؛ زیرا برای مثال فلز

اسکاندیم (Sc) با تشکیل یون به آرایش پایدار گاز نجیب آرگون رسیده و

همانند پتاسیم و کلسیم، محلول آبی فاقد رنگ معین تولید می‌کنند.

گزینه «۳»: آرایش الکترونی ذکر شده فقط می‌تواند مربوط به کاتیون پایدار

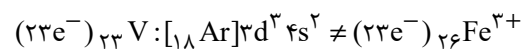
یک فلز دسته d باشد و نمی‌توان آن را به اتم دسته d نسبت داد، زیرا

زیرلایه $4s$ در آن الکترون ندارد؛ در حالی که زیرلایه $3d$ اشغال شده

است.

گزینه «۴»: برابر بودن شمار الکترون‌ها بین دو گونه به معنای یکسان بودن

آرایش الکترونی آن‌ها نیست. برای مثال:

(شیمی ۲- صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۱۲۵- گزینه «۳»

(قادر باقاری)

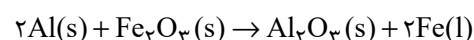
بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: واکنش‌پذیری Fe کمتر از Zn است؛ بنابراین روی در این

واکنش به دلیل واکنش‌پذیری بیشتر به صورت کاتیون باقی می‌ماند و واکنش

انجام ناپذیر است.

گزینه «۲»: معادله موازنه شده واکنش ترمیت به صورت زیر است:

$$\frac{\text{ضریب استوکیومتری آهن}}{\text{ضریب استوکیومتری آهن (III) اکسید}} = \frac{2}{1} = 2$$

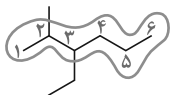
تنها عبارت (پ) نادرست است، زیرا آلکان‌هایی که تعداد اتم کربن آن‌ها کمتر از ۵ اتم است، در شرایط ذکر شده گاز بوده و امکان حفاظت ندارند.
(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳ تا ۳۷)

(قادر بافاری)

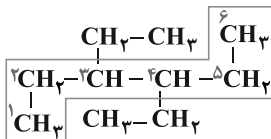
۱۲۸- گزینه «۱»

بررسی گزینه‌ها:

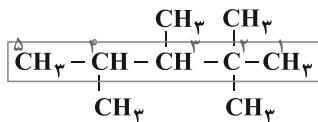
آ: نادرست؛ ۳- اتیل- ۲- متیل هگزان

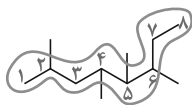
ب: نادرست؛ ۳، ۴- دی اتیل هگزان

ب: نادرست؛ ۲، ۲، ۳، ۴- تترا متیل پنتان

ت: درست؛ ۲، ۴، ۵، ۶- تترا متیل اوکتان

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۷ تا ۴۰)

(معمد وزیر)

۱۲۹- گزینه «۱»

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: گشتاور دو قطبی آلکان‌ها در حدود صفر است و با افزایش شمار اتم‌های کربن تغییر نمی‌کند.

گزینه «۳»: وازلین ماده‌ای چسبنده‌تر از گریس است.

گزینه «۴»: در دمای 22°C و فشار یک اتمسفر، چهار آلکان اول به حالت گازی یافت می‌شوند.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳ تا ۳۷)

گزینه «۴»: برای استخراج فلز آهن از Fe_2O_3 می‌توان از واکنش Fe_2O_3 با فلز سدیم یا عنصر کربن بهره برد. واکنش‌پذیری فلزهای طلا و نقره از آهن کم‌تر است و برای استخراج آهن مناسب نیست.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۱۹ تا ۲۱، ۲۴ و ۲۵)

(امیر هاتمیان)

۱۲۶- گزینه «۳»

$$\frac{\text{مقدار ماده خالص}}{\text{مقدار کل}} \times 100 = \text{درصد خلوص}$$

$$\text{سنگ معدن } 1000 \text{ kg} = 1 \text{ ton}$$

$$81/2 = \frac{x}{1000} \times 100 \Rightarrow x = 812 \text{ kg Fe}_3\text{O}_4$$

$$1 \text{ mol Fe}_3\text{O}_4 \sim 3 \text{ mol Fe}$$

$$? \text{ kg Fe} = 812 \text{ kg Fe}_3\text{O}_4 \times \frac{1000 \text{ g Fe}_3\text{O}_4}{1 \text{ kg Fe}_3\text{O}_4} \times \frac{1 \text{ mol Fe}_3\text{O}_4}{232 \text{ g Fe}_3\text{O}_4}$$

$$\times \frac{3 \text{ mol Fe}}{1 \text{ mol Fe}_3\text{O}_4} \times \frac{56 \text{ g Fe}}{1 \text{ mol Fe}} \times \frac{1 \text{ kg Fe}}{1000 \text{ g Fe}}$$

$$= 588 \text{ kg Fe}$$

$$\frac{\text{مقدار عملی فراورده}}{\text{مقدار نظری فراورده}} \times 100 = \text{بازده درصدی واکنش}$$

$$= \frac{264/6}{588} \times 100 = 74.5\%$$

(شیمی ۲- صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

(قادر بافاری)

۱۲۷- گزینه «۲»

عبارت‌های (آ)، (ب) و (ت) درست هستند. در عبارت (آ) وازلین با فرمول تقریبی $\text{C}_{25}\text{H}_{52}$ و گریس با فرمول تقریبی $\text{C}_{18}\text{H}_{38}$ است. هرچه تعداد اتم‌های کربن بیشتر باشد، نقطه جوش بیشتر می‌شود.

عبارت‌های (ب) و (ت) با توجه به نمودار با هم بیندیشیم صفحه ۳۵ کتاب درسی صحیح است.

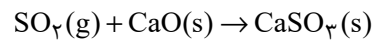

۱۳۰- گزینه «۲»

(ایمان حسین نژاد)

بررسی عبارت‌های نادرست:

«پ»: برای این منظور، گاز خروجی را از روی کلسیم اکسید عبور می‌دهند.

«ت»: در برج تقطیر جزء به جزء نفت خام، دما از پایین به بالا کاهش می‌یابد.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳ تا ۴۷)

شیمی (۲) - سوالات آشنا

۱۳۱- گزینه «۳»

(کتاب اول)

دمای جوش آلکانی راست زنجیر که نسبت جرم مولی آن به جرم کربن موجود در یک مول از آن برابر ۱/۲ است؛ از دمای اتاق بیشتر است:

$$\frac{\text{جرم مولی}}{\text{جرم C}} = \frac{14n + 2}{12n} = \frac{12}{10} \Rightarrow 140n + 20 = 144n$$

$$\Rightarrow 4n = 20 \Rightarrow n = 5 \Rightarrow \text{پنتان } \text{C}_5\text{H}_{12}$$

نقطه جوش پنتان $25^\circ\text{C} < 36^\circ\text{C}$ دمای اتاق

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آلکان‌ها سیرشده هستند لذا تمایل چندانی به شرکت در واکنش‌های شیمیایی ندارند. این ویژگی باعث شده تا میزان سمی بودن آن‌ها کاهش یابد.

گزینه «۲»: در آلکان‌ها هر اتم کربن از طریق چهار پیوند اشتراکی به چهار اتم دیگر (کربن C یا هیدروژن H) متصل است چون می‌تواند هم به صورت شاخه‌دار و هم راست زنجیر باشد.

گزینه «۴»: ناقطبی بودن آلکان‌ها باعث شده تا از آن‌ها برای حفاظت فلزات استفاده کنند.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳ تا ۳۷)

۱۳۲- گزینه «۴»

(کتاب اول)

اتین با فرمول مولکولی C_2H_2 ساده‌ترین آلکین و پروپین دومین عضو خانواده آلکین‌ها است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های «۱» و «۲»: اتن با فرمول مولکولی C_2H_4 ساده‌ترین آلکن و پروپین دومین عضو خانواده آلکین‌ها است.

گزینه «۳»: متان با فرمول مولکولی CH_4 ساده‌ترین آلکان و پروپین دومین عضو خانواده آلکن‌ها است.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳، ۳۴، ۴۰ و ۴۲)

۱۳۳- گزینه «۴»

(کتاب اول)

گاز اتن (اتیلن) با فرمول مولکولی C_2H_4 نخستین عضو خانواده آلکن‌ها است که از آن در کشاورزی به عنوان عمل آورنده استفاده می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در بین آلکان‌های راست زنجیر مایع در دما و فشار اتاق، کمترین نقطه جوش مربوط به پنتان (C_5H_{12}) می‌باشد که نسبت اتم‌های H به

$$\frac{\text{تعداد اتم‌های H}}{\text{تعداد اتم‌های C}} = \frac{12}{5} = 2.4 \quad \text{در آن به صورت مقابل است:}$$

گزینه «۲»: تفاوت مجموع شمار اتم‌ها در واحدهای فرمول آلکان، آلکن یا آلکین با عضو بعدی خانواده خود برابر با ۳ است. مثال:

آلکین	آلکن	آلکان
۴ اتم $\rightarrow \text{C}_2\text{H}_2$	۶ اتم $\rightarrow \text{C}_2\text{H}_4$	۵ اتم $\rightarrow \text{CH}_4$
۷ اتم $\rightarrow \text{C}_3\text{H}_4$	۹ اتم $\rightarrow \text{C}_3\text{H}_6$	۸ اتم $\rightarrow \text{C}_2\text{H}_6$
$3 = 7 - 4$ اختلاف	$3 = 9 - 6$ اختلاف	$3 = 8 - 5$ اختلاف

گزینه «۳»: ورود بخارهای بنزین به شش‌ها از انتقال گازهای تنفسی در شش‌ها جلوگیری کرده و نفس کشیدن دشوار می‌شود.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳ تا ۴۲)

۱۳۴- گزینه «۳»

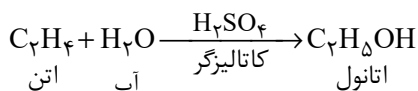
(کتاب اول)

شکل نمایی از واکنش تکه گوشت چرب با بخار برم را نشان می‌دهد با توجه به این که واکنش، چربی موجود در گوشت را نشان می‌دهد می‌توان نتیجه گرفت مولکول چربی موجود در این گوشت سیرنشده است و رفته رفته بخار برم بی‌رنگ‌تر می‌شود. این روش یکی از روش‌های شناسایی آلکن‌ها از آلکن‌ها است. (شیمی ۲- صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۳۵- گزینه «۴»

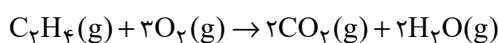
(کتاب اول)

در مقیاس صنعتی از واکنش گاز اتن (C_2H_4) با آب در حضور کاتالیزگر اسیدی برای تولید الکل دو کربنه (اتانول) که بی‌رنگ و فرار است استفاده می‌شود:

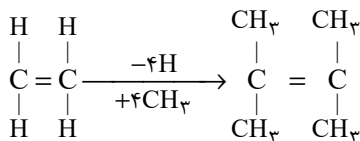
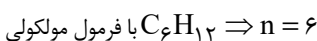
بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: از سوختن کامل هر مول از آن ۴ مول فرآورده گازی تولید می‌شود.

گزینه «۲»: اتن با فرمول مولکولی C_2H_4 ، نخستین عضو خانواده آلکن‌ها است و هر مولکول آن نسبت به مولکول بنزن با فرمول C_6H_6 (سرگروه ترکیبات آروماتیک) ۲ عدد هیدروژن کمتر دارد.

گزینه «۳»: از جایگزینی همه اتم‌های هیدروژن آن با گروه‌های متیل مولکولی با ۱۸ پیوند اشتراکی به وجود می‌آید.

$$\text{تعداد پیوند اشتراکی آلکن‌ها} = 3n = 3(6) = 18$$

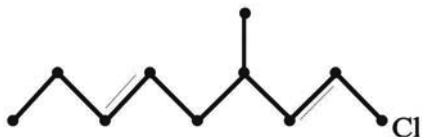
(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۰ و ۳۳)

۱۳۶- گزینه «۴»

(کتاب اول)

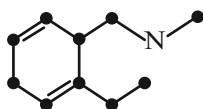
بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

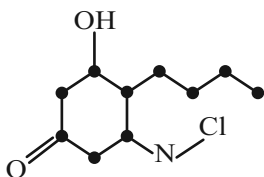
دارای ۱۵ اتم هیدروژن است. $\Rightarrow C_9H_{15}Cl$

گزینه «۲»:

دارای ۱۷ اتم هیدروژن است. $\Rightarrow C_{11}H_{17}N$

گزینه «۳»:

دارای ۱۸ اتم هیدروژن است. $\Rightarrow C_{11}H_{18}NO_2Cl$

گزینه «۴»:

دارای ۲۰ اتم هیدروژن است. $C_8H_{18}O$

راه حل دوم:

برای به دست آوردن تعداد هیدروژن از فرمول زیر استفاده می‌کنیم.

$$\text{تعداد هیدروژن} = 2 \times (\text{تعداد C}) + 2 + 1 \times (\text{تعداد N}) - 2$$

$$- 4 \times (\text{تعداد هالوژن}) - 1 \times (\text{تعداد پیوند دوگانه و حلقه}) \times$$

$$\times (\text{تعداد پیوند سه‌گانه})$$

$$\text{تعداد هیدروژن: گزینه «۱»} = 2 \times \underbrace{9}_{\text{تعداد C}} + 2 + 1 \times \underbrace{0}_{\text{تعداد N}} - 2$$

گزینه «۲»: در میان بنزین، نفت سفید و گازوئیل، بیشترین میزان فرار بودن متعلق به بنزین است.

گزینه «۴»: میزان نفت کوره موجود در نفت سنگین بیشتر از نفت سبک است.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۱۳۹- گزینه «۲»

(کتاب اول)

الف) سوختن زغال سنگ نسبت به بنزین، سبب ورود مقدار بیشتر آلاینده به هواکره و تشدید اثر گلخانه‌ای می‌شود.

ب) طی سوختن زغال سنگ فراورده‌های متنوع‌تری $(CO_2, SO_2, NO_2, CO, H_2O)$ نسبت به سوختن بنزین (CO_2, CO, H_2O) تولید می‌شود.

پ) به ازای هر کیلوژول انرژی تولید شده از سوختن زغال سنگ و بنزین، مقدار کربن دی‌اکسید آزاد شده از زغال سنگ بیشتر است.

(شیمی ۲- صفحه ۴۶)

۱۴۰- گزینه «۲»

(کتاب اول)

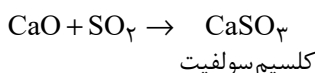
گرمای آزاد شده به ازای سوختن یک گرم زغال سنگ و بنزین به ترتیب برابر با ۳۰ و ۴۸ کیلوژول است که داریم:

زغال سنگ > بنزین: گرمای آزاد شده به ازای سوختن یک گرم

بررسی سایر گزینه‌ها:

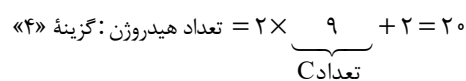
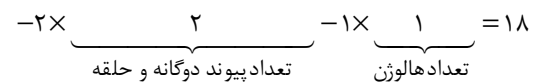
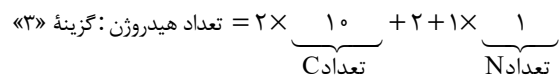
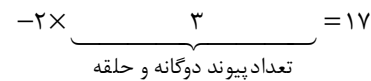
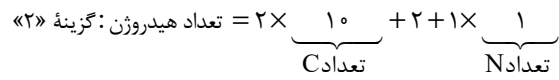
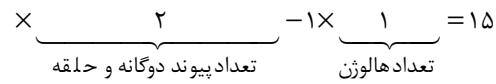
گزینه «۱»: در سوختن زغال سنگ همه فراورده‌های حاصل از سوختن بنزین (یعنی H_2O ، CO_2 و CO) نیز وجود دارد.

گزینه «۳»: برای به دام انداختن گاز SO_2 خارج شده از نیروگاه‌ها می‌توان از آهک (CaO) یا همان کلسیم اکسید استفاده کرد.

گزینه «۴»: نفت سفید که به عنوان سوخت هواپیما کاربرد دارد مخلوطی از آلکان‌هایی با ده تا پانزده اتم کربن است.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

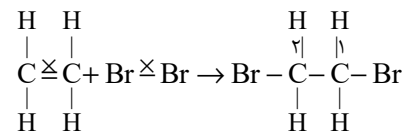

تعداد هیدروژن در ترکیب گزینه «۴» از بقیه بیشتر است.

(شیمی ۲- صفحه‌های ۳۳ تا ۴۳)

۱۳۷- گزینه «۴»

(کتاب اول)

۱، ۲- دی بروماتان

طی این واکنش «۱، ۲- دی بروماتان» تولید می‌شود و این واکنش برای شناسایی آلکن‌ها از هیدروکربن‌های سیرشده است؛ بنابراین همه آلکن‌ها در این واکنش شرکت می‌کنند و طی آن رنگ قرمز محلول از بین می‌رود و بی‌رنگ می‌شود.

(شیمی ۲- صفحه ۴۱)

۱۳۸- گزینه «۳»

(کتاب اول)

مرحله پالایش نفت خام پس از جدا کردن نمک‌ها، اسیدها و آب از آن می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیش از نیمی از نفت سنگین کشورهای عربی را نفت کوره تشکیل می‌دهد.

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۳۰ شهریور

تعداد کل سوالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، سپهر حسن‌خان‌پور، فاطمه راسخ، هادی زمانیان، کیارش صانعی، محمدرضا اسفندیار، آرین توسل، عرشیا مرزبان، علی رضا جعفری	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه ۳

(عمیر اصفهانی)

ضرب المثل صورت سؤال به نسبی بودن دانش اشاره می کند. خرس که در این ضرب المثل نماد نادانی است، در جایی به جز میان آدمیان، به بوعلی سینا مانند شده است، چرا که بوعلی سینا نماد دانایی است. دقت کنید پزشک بودن بوعلی سینا یا انحصارهای دیگر گزینه ها در صورت سؤال نیست.

(هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه ۱

(عمیر اصفهانی)

ضرب المثل همت با این بیان که «از گیر گرگ در رفتیم، گیر گفتار افتادیم» که یعنی از چاله به چاه افتادن. متن صورت سؤال از فرار از چاه به چاله سخن می گوید، از ترجیح بین عقرب جراره و مار غاشبه.

(هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه ۱

(سپهر مسن فان پور)

حروف غیر یک نقطه ای الفبای فارسی:

«پ ت ث ج ح د ر ژ س ش ص ط ع ق ک گ ل م و ه ی»

پانزدهمین حرف از سمت چپ: ر

دومین حرف سمت راست پانزدهمین حرف از سمت چپ: ح

از دومین حرف سمت راست پانزدهمین حرف از سمت چپ، چهار حرف به

سمت راست: پ

سمت چپ کدام حرف هستیم: ا

(هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه ۴

(سپهر مسن فان پور)

الگوی «ب، پ، ث، چ، ذ، ...» الگوی حروفی از الفباست که شماره ی آن ها،

۲, ۳, ۵, ۷, ۱۱, ۱۳, ۱۷

عدد اول است:

پس با حروف «ز» و «ص» ادامه می یابد.

(هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه ۴

(سپهر مسن فان پور)

مرتب شده ی کلمات به ترتیب فرهنگ لغت (لغت نامه):

رادمردی - راهدار - رستگار - رستنی - رنگارنگ - رود - روزگار - روش - رهایی - رهنورد

واژه های که در جایگاه ششم می آید، «رود» است که بی نقطه است.

(هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه ۱

(سپهر مسن فان پور)

به جز «نهی»، در همه ی کلمات حروف از چپ به راست به ترتیب الفباست.

مثلاً در واژه «مصر»، «ر» در الفبا پیش از «ص» و «ص» پیش از «م» آمده

است. «نهی» چنین نیست، برعکس است.

(هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه ۳

(فاطمه راسخ)

دو حرف پایانی هر کلمه در هر گزینه، برعکس، دو حرف نخست کلمه ی بعد است:

تعاریف - فیل - لیوان - لیوان - نادرست - نادرست - تساهل

گزافه - هفته - هفته - هتاک - هتاک - کاربرد - کاربرد - درویش

اصالت - تلقین - تلقین - نیاکان - نیاکان - ناحیه - ناحیه - هیاهو

در گزینه ی پاسخ در ترکیب «ناخدا - دایره» این قاعده به هم ریخته است.

(هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه ۲

(هدای زمانیان)

تعداد روزهای بارش هر ابر را جداگانه محاسبه می کنیم:

ابر اول: $9 \times 30 = 270$

ابر دوم: $3 \times 25 = 75$

ابر سوم: $5 \times 30 = 150$

ابر چهارم: $\frac{270 + 75 + 150}{3} = \frac{495}{3} = 165$

برای محاسبه شماره ها داریم:

$$165 = 3 \times 5 \times 11 \Rightarrow \begin{cases} 3 \times 5 = 15 \\ 3 \times 11 = 33 \\ 5 \times 11 = 55 \end{cases}$$

واضح است که ۲۵ شماره نده ۱۶۵ نیست.

(هوش ریاضی)

$$\frac{1}{20} - \frac{1}{30} - \frac{1}{30} = \frac{3-2-2}{60} = -\frac{1}{60}$$

و خالی شدن حوض نیمه‌خالی، پس از X دقیقه:

$$\frac{1}{2} - X \times \frac{1}{60} = 0 \Rightarrow X = 30$$

(هوش ریاضی)

(کیارش صانعی)

۲۶۳- گزینه «۳»

تغییرات آب درون حوض در هر دقیقه:

$$\frac{1}{20} + \frac{1}{40} - \frac{1}{20} = \frac{1}{40}$$

و پر شدن حوض خالی پس از X دقیقه:

$$\frac{1}{40} \times X = 1 \Rightarrow X = 40$$

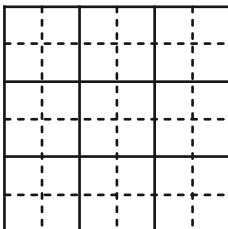
(هوش ریاضی)

(آرین توسل)

۲۶۴- گزینه «۲»

کم‌ترین محیط زمانی حاصل می‌شود که مربع بسازیم:

$$4 \times 6 = 24$$

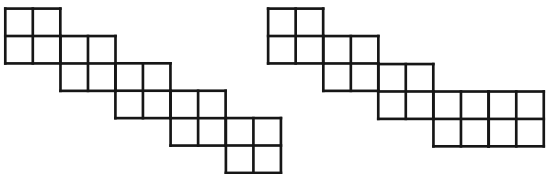

(هوش ریاضی)

(آرین توسل)

۲۶۵- گزینه «۲»

دو حالت برای اندازه محیط ممکن است:

با محیط ۳۲ واحد

با محیط ۳۰ واحد

(هوش ریاضی)

(ممد رضا اسفندیار)

۲۵۹- گزینه «۲»

تا پیش از رسیدن مسافران تازه، بخشی از آذوقه‌ها مصرف شده و به اندازه

$30 = 35 - 5$ روز آذوقه برای ۶۰ نفر باقی‌مانده است. این میزان آذوقه

$$\text{برای } 90 \text{ نفر، } \frac{60 \times 30}{90} = 20 \text{ روز کافی خواهد بود.}$$

(هوش ریاضی)

(ممد رضا اسفندیار)

۲۶۰- گزینه «۳»

در پنج روز اول، $5 \times 1 = 5$ صندلی ساخته می‌شود. در هشت روز دوم،

$$2 = 8 \times \frac{1}{4} = 2 \text{ صندلی ساخته می‌شود. در روزهای بعدی، در هر روز}$$

$$\frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{5}{4} \text{ صندلی ساخته می‌شود.}$$

پس می‌توان تعداد روزها را چنین حساب کرد:

$$5 + 2 + \frac{5}{4} \times X = 27 \Rightarrow X = 20 \times \frac{4}{5} = 16$$

$$5 + 8 + 16 = 29$$

(هوش ریاضی)

(عرشیا مرزبان)

۲۶۱- گزینه «۴»

اگر قیمت کالا $100 + X$ هزار تومان باشد، با تخفیف پنج درصدی به ۱۰۰

هزار تومان می‌رسد. پس داریم:

$$(100 + X) \times \frac{95}{100} = 100 \Rightarrow X = (100 \times \frac{100}{95}) - 100$$

$$\Rightarrow X = \frac{10000 - 9500}{95} = \frac{500}{95} = \frac{100}{19}$$

$$\text{پس قیمت کالا باید } 100 + \frac{100}{19} = \frac{1900 + 100}{19} = \frac{2000}{19} \text{ هزار تومان}$$

باشد.

(هوش ریاضی)

(کیارش صانعی)

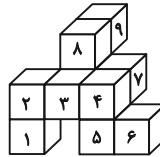
۲۶۲- گزینه «۳»

تغییرات آب درون حوض در هر دقیقه:

۲۶۶- گزینه ۳»

(ممید اصفهانی)

کوچک‌ترین مکعب مستطیل مدنظر باید چهار مکعب به طول واحد در عرض، سه مکعب به طول واحد در عمق و سه مکعب به طول واحد در ارتفاع داشته باشد، یعنی $3 \times 3 \times 4 = 36$ مکعب. از این بین تنها ۹ مکعب موجود است، پس حداقل $36 - 9 = 27$ مکعب دیگر لازم است.

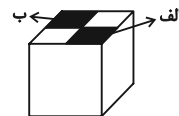

(هوش غیرکلامی)

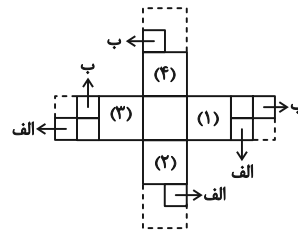
۲۶۷- گزینه ۳»

(ممید اصفهانی)

از شکل گسترده صورت سؤال، مکعب زیر حاصل می‌شود که قسمت‌های رنگی در آن خالی است:

برای پر کردن قسمت «الف»، باید یکی از قطعه‌ها را به وجه‌های (۱) و یا (۲) چسباند و یا مربع چسبیده به وجه (۳).
برای پر کردن قسمت «ب» نیز باید یکی از قطعه‌ها را به وجه‌های (۳) و یا (۴) چسباند و یا مربع چسبیده به وجه (۱).

بنابراین در مجموع $3 \times 3 = 9$ حالت برای خواسته صورت سؤال ممکن است.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۸- گزینه ۴»

(علی‌رضا جعفری)

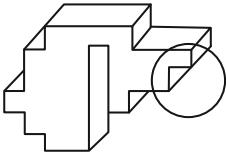
باید مکعبی انتخاب کرد که دو وجه مقابل آن، طرح‌هایی مثلثی و دایره‌ای داشته باشد. همچنین از آن‌جا که نور به صورت مستقیم حرکت می‌کند، دایره باید از مثلث بزرگ‌تر باشد.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه ۱»

(ممید اصفهانی)

شکل گزینه ۱» باید به صورت زیر می‌بود تا با دیگر گزینه‌ها متفاوت نباشد:

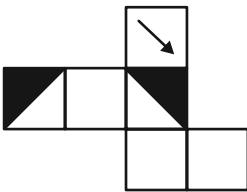

(هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه ۲»

(ممید اصفهانی)

اگر شکل گزینه ۲» به صورت زیر می‌بود، مثل دیگر گزینه‌ها می‌شد:

(هوش غیرکلامی)